

Ешува

Гириш

Ешува китабында ысрайыл-ларың Кенган юрдуны (хэзирки Ысрайыл) элейши баян эдил-йэр. Худай бирвагтлар Ыбрайы-ма бу юрды онуң несLINE мүлк эдип бержекдигини вада эдип-ди. Шу ваданың бержай болмалы вагты етип геленде, ысрайыллар Мүсүрден чыкып гайдярлар. Эм-ма олар Кенгана етмезлеринден өң өз бойнуёгынлыклары зерарлы 40 йыллап Арап ярым адасындакы чөлде сергездан гезмели болярлар. Шол дөвүрде олара Муса пыгамбер, соңра болса Ешува пыгамбер ёлбашчылык этди.

Кенган мес топраклы, гиң яйла-лы, бейик даглы юртды. Ысрайыл-лар бу юрда етмек үчин, Иордан дерясындан гечмелидилер. Деря-дан гечилмели вагты онуң сувы жошуп, әли кенарлары билен до-луп-дашярды. Эмма Әхт сандыгы-ны гөтерйән руханылар деряның гырасына гелип, аякларыны су-ва дегрен бадына, деряның акы-мы тогтаяр. Шейдип, тутуш халк деряның гуран ханасындан онуң

бейлеки кенарына гечйэр. Деряның жошгунлы сувларының тогтама-гы Худайың олар билендигини су-бут эдйәрди.

Кенган юрдунда яшаян халклар-дың гитдигисайы артян гүнәлери Ребби гаты гахарландырярды. Шонуң үчин-де, Ол ысрайылла-ра бу юртда яшаян халклары ёк эдип, оларың мал-мүлклерини, эмләклерини бүтинлей вейран этмеги буюряр. Ысрайыллар Ху-дайың буйругына табын болуп, олжа алнан затларың барыны Оңа багыш эдйәрлер. Шунлукда, ыс-райыллар Худайың көмеги билен Кенган юрдуны эелейәрлер.

Ысрайыллар Кенганы эеләнле-ринден соң, ол ерде экин экип, мал-гараларыны бакып башлаярлар. Шол дөвүрде ысрайыл халкына Нун оглы Ешува ёлбашчылык эдйәрди. Нун оглуна бу ады Му-са пыгамбер дакыпды. Китап онуң хатырасына «Ешува» ди-йип атландырыляр. Ешува ады-ның манысы «Реб еиш берйәр» диймеги аңладяр.

Мазмуны

Кенганың басылып алнышы.....	1:1–12:24
Ер пайланышыгы.....	13:1–21:45
Иордан дерясының гүндогарындакы ерлер	13:1–33
Иордан дерясының гүнбатырындакы ерлер	14:1–19:51

Гачыбаталга галалары	20:1-9
Левилере берлен галалар	21:1-45
Гүндогар тирелериниң доланмагы.....	22:1-34
Ешуваның хошлашык сөзи	23:1-16
Шекемде тээден ахт баглашылмагы	24:1-33

1-нжи бап

Реббиң Ешува буйругы

¹Реб Өзүниң гулы Муса өленден соң, онуң көмекчиси Нун оглы Ешува шейле дийди: ²«Мениң гулум Муса өлди. Инди Мениң ысрайыллара берйән ериме бармак үчин, сениң өзүң хем тутуш халк Иордан дерясындан гечмәге тайярланың. ³Эдил Муса сөз бершим ялы, хер бир аяк бас-жак ериңизи Мен сизе бержекдирин. ⁴Гүнортадакы чөлден башлап, демиргазыкдакы Ливан дагларына ченли, хетлериң тутуш үлкеси, гүндогардакы бейик Евфрат дерясындан гүнбатардакы Ортаер деңзине ченли ерлер сизиңки болар. ⁵Өмрүниң бүтин довамында хич ким сениң гаршында дуруп билмез. Муса билен болшум ялы, Мен сениң билен хем биле боларын. Сенден хич вагт бир эдим-де дашлашмарын, хич вагт сени еке ташламарын. ⁶Дөзүмли хем мерт бол! Мениң оларың ата-бабаларына ант ичип, сөз берен ерими эелемекде сен шу халка ёлбашчы болмалысың. ⁷Диңе дөзүмли хем мерт бол! Гулум Мусаның өзүңе табшыран тутуш кануныны дыкгат билен ерине етир. Нирә гитсең-де үстүнлик газанар ялы, олардан хич яна совулма. ⁸Гой, бу Канун китабы сениң дилиңден дүшмесин. Шондакы языланларың хеммесини дыкгат билен ерине етирер

ялы, оны гиже-гүндиз аңыңда сакла, шонда сениң әхли ишлеринде үстүнлик ве абаданлык хемраң болар. ⁹Мен саңа шейле буйрук берйәндин: дөзүмли хем мерт бол! Горкма ве дов-ла дүшме, чүнки сен нирә гитсең-де, ниреде болсаң-да, Худайың Реб сениң билендир!»

Ешува халка буйруklar берйәр

¹⁰Соңра Ешува халкың ёлбашчыларына шейле буйрук берди: ¹¹«Дүшелгәниң ичинден гечиң ве илата: „Ёл үчин азык харажадыңызы тайярлаң, себәби сиз ене үч гүнден Иордан дерясындан гечип, Худайыңыз Реббиң өзүңизе бержек ерини эелемәге гидерсиңиз“ дийип табшырык беринң».

¹²Ешува рубен, гат тирелерине ве манаша тиресиниң ярысына йүзленип шейле дийди: ¹³«Реббиң гулы Мусаның айданларыны ядыңза салың. Ол сизе: „Худайыңыз Реб сизиң рахатлыгыңыз үчин бу топрагы сизе берйәр“ дийипди. ¹⁴Сизиң аялларыңыз, чагаларыңыз ве мал-гараларыңыз, гой, Иордан дерясының гүндогар тарапында – Мусаның сизе берен еринде галсын. Эмма араңыздакы әхли уршужылар ярагланып, доганларыңызың өңүнден дерядан гечсинлер. ¹⁵Тә Реб доганларыңыза-да сизиңки ялы па-рахатчылык берйәнчә ве тә олар хем Худайыңыз Реббиң өзлерине берйән ерини эелейәнчәлер, сиз олар көмек

эдиң. Шондан сон сиз Реббиң гулы Мусаның Иордан дерясының гүндогарындакы өзүңизе берен ерине доланып гелип, оңа эелик эдерсиңиз».

¹⁶Олар Ешува шейле жогап бердилер: «Бизе буйран табшырыкларының әхлисини ерине етирерис ве нирә иберсең-де гидерис. ¹⁷Биз эдил Муса боюн эгшимиз ялы, саңа хем боюн эгерис. Йөне Худайың Реб элмыдама Муса билен болшы ялы, сениң билен хем биле болсун. ¹⁸Кимде-ким сениң сөзүңе гаршы чыкып, сениң табшыран хер бир буйругыңа боюн болмаса, онуң жезасы өлүмдир. Дине дөзүмли хем мерт бол!»

2-нжи бап

Рахап ысрайыл ичалыларына көмек эдйәр

¹Шейлеликте, Нунун оглы Ешува Шитимден ики яш йигиди гизлинликте ичалылык этмәге иберип: «Барың, ол юрды ве Ерихо галасыны гөзден гечирип гелиң» дийди. Олар гидип, лолучылык билен гүнүни гөрйән Рахап атлы аялың өйүнде дүшледилер ве гижәни гечирмек үчин ол ерде галдылар.

²Ерихоның ханына: «Юрдумызы гизлинликте гөзден гечирмек үчин, гиже бу ере бирнөче нәбелли ысрайыллар гелипдир» дийип хабар берилди. ³Шонда Ерихо ханы Рахаба шейле буйрук иберди: «Өйүңе гелен адамлары бизиң элимизе бер! Себәби олар бизиң тугуш юрдумызы гөзден гечирмек үчин гелипдирлер».

⁴Эмма бу аял ол ики адамы өз өйүнде гизләп, ханың иберен

адамларына: «Догрудан-да, мениңкә адамлар гелдилер, йөне оларың ниредендиклеринден мениң хабарым ёк. ⁵Олар гаранкы дүшүп, гала дервезесиниң япылян вагты чыкып гитдилер, оларың нирә гидендиклерини мен билемок. Хаял этмән ызларыңдан ковсаңыз, олары эле салмагыңыз мүмкин» дийди. ⁶Эмма Рахап ол адамлары үчегин ёкарсына чыкарып, ол ердәки зыгыр үйшмегиниң арасында гизләпди. ⁷Ковгучылар галадан чыкан бадына дервезелер япылды. Олар ысрайыл ичалыларыны гөзләп, тә Иордан дерясының гүзерине ченли гитдилер.

⁸Бу адамлар ятманкалар, Рахап тамың үчегине чыкып, оларың янына гелди ⁹ве олара шейле дийди: «Реббиң бу юрды сизе берендигини мен билйәрин. Бизи горкы гуршап алды ве бу ериң әхли илаты сиз себәпли довла дүшди. ¹⁰Мүсүрден чыканыңызда, Реббиң сизиң өңүңизде Гызыл деңзиң^a сувуны гурадангыны биз эшитдик. Иордан дерясының гүндогарындакы аморларың Сихон хемде Ог диен ики ханыны сизиң бүтинлей ёк эдендигиңизден хем хабарымыз бар. ¹¹Булары эшиденимизде, йүрегимиз бүгүлдеди, сизден горкымыз себәпли бизде ысгын-мыдар галмады. Сизиң Худайыңыз Реб гөкде хем, ерде хем Худайдыр. ¹²Шоңа гөрә-де, мениң сизе рехимдарлык эдишим ялы, сизиң хем маңа ве атамың машгаласына рехим этжекдигиңизе өз Худайыңыз Ребден ант ичиң. Сизе долы ынанар ялы маңа бир нышан бериң. ¹³Мениң ата-энеми, эркек ве аял доганларымы, олара дегишли

^a 2:10 *Гызыл деңиз* – еврейче *Гамыш деңзи*.

боланларың хеммесини дири галдыр-жакдыгыңыза, бизи өлүмден халас этжекдигиңизе сөз берин».

¹⁴Олар Рахаба: «Эгер бизиң ишимизиң сырыны ачмасаң, онда, гой, жанымыз сизе пида болсун! Реб бу юрды bize берен вагтында, биз хем сизе, хакыкатдан-да, рехимдарлык эдерис» дийдилер.

¹⁵Ол аялың өйи галаның диварында ерлешйәрди. Рахап пенжиреден танап саллап, ол адамлары ашак дүшүрдү. ¹⁶Онсоң Рахап олар: «Ковгучылара душмазыңыз ялы даглыга тарап гидиң ве олар ызына доланып гелйәнчөлөр, үч гүнлөп ол ерде гизлениң, соңра өз ёлуңыз билен гидибериң» дийди.

¹⁷⁻¹⁸Ол адамлар Рахаба шейле дийдилер: «Эгер биз бу юрды басып аланымызда, бизи ашак дүшүрөн пенжирәңе шу гызыл йүпи даңмасаң ве какаңы, эжени, доганларыңы, атаңың әхли машгаласыны өз өйүңе йыгнамасаң, биз хем сениң ичирен антыңдан азатдырыс. ¹⁹Эгер-де кимде-ким сениң өйүңден дашары чыкса, ол өлүмини өзүңден гөрсүн, бу бизиң гүнәмиз болмаз, эмма сениң билен өйүңде болан адама эл гөтерилсе, онда биз онуң өлүмини өз үстүмизе алярыс. ²⁰Ятдан чыкарма, эгер сен бизиң ишимизиң сырыны ачайсаң, биз хем сениң ичирен антыңдан азатдырыс».

²¹Рахап: «Сизиң айдышыңыз ялы болар» дийип, олары уградып гойберди ве олар гиденсоң, гызыл йүпи пенжирә даңды.

²²Олар гидишине даглыга бардылар. Ковгучылар олары гөзлөп, ёлуң әхли ерлерини агтардылар, эмма тапмадылар. Ковгучылар ызына доланяңчалар, олар үч гүнлөп даглыкда болдулар.

²³Шейлеликде, ол ики адам даглыктан гечип, ызына гайтды. Олар Иордан дерясындан гечип, Нунуң оглы Ешуваның янына гелдилер ве болан ишлериң хеммесини оңа гүррүң бердилер. ²⁴Олар Ешува: «Догруданда, Реб тутуш юрды бизиң элимизе берипдир. Ол ерде яшаян әхли халк биз себәпли довла дүшйәр» дийдилер.

3-нжи бап

Ысрайыллар Иордан дерясындан гечйәрлер

¹Ешува ве әхли ысрайыллар ир билен туруп, Шитимден чыкып уградылар. Иордан дерясындан гечмезден өңүрти, олар гижәни гечирмек үчин онуң кенарында дүшледилер. ²Үч гүнден соң ёлбашчылар дүшелгәниң ичинден гечип, ³халка шейле буйрук бердилер: «Хөкмүрован Реббиң Әхт сандыгыны гөтерйән леви руханыларыны гөрөн бадыңыза, өз дүшелгәниң дашына чыкып, оларың ызына дүшүн. ⁴Чүнки сиз өң бу ёлдан йөрәп гөрмәндиңиз, олар сизе нирә гитмелидигини гөркезерлер. Оларың ызы билен йөрәң, эмма гаты голай бармаң, олар билен араңыз ики мүң тирсек болсун».

⁵Ешува халка йүзленип: «Иницизи тәмизлән, себәби эртир Реб сизиң араңызда гудрат гөркезип башлар» дийди. ⁶Соңра Ешува руханылара Әхт сандыгыны эгинлерине гөтерип, халкың өңүнден йөремеги буюрды. Олар айдылышы ялы этдилер. ⁷Реб Ешува: «Шу гүн Мен сени әхли ысрайылларың гөзүниң алнында бейгелтжек, гой, олар Мениң Муса билен биле болшум ялы, сениң билен хем биле боляндыгымы билсинлер.

⁸Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар Иордан дерясына чала гирип, аяклары сува деген бадына, сен олар дурмаклығы буюр» дийди.

⁹Ешува ысрайыллара йүзленип: «Бәри гелиң-де, өз Худайыңыз Реббин сөзлерине гулак салың» дийип, олары чагырды. ¹⁰Ол сөзүни довам эдип, шейле дийди: «Худайыңыз сизин өңүңизден шу халклары: кенганлары, хетлери, хивилери, перизлери, гиргашлары, аморлары ве ябуслары ковуп чыкаржакдыр. Онуң шу этжек ишлеринден сиз дири Худайың өз араңыздадыгыны билерсиңиз. ¹¹Ине, бүтин ер йүзүниң Таңрысының Әхт сандыгы сизин өңүңизден Иордан дерясындан гечер. ¹²Шунлукда, сиз Ысрайылың он ики тиресинин херсинден бир адамы сайлан. ¹³Бүтин ер йүзүниң Таңрысы Реббин Әхт сандыгыны гөтерйән руханыларың аяклары Иордан дерясының сувуна деген бадына, ёкардан акян сувлар кесилип, эдил дивар ялы болуп дурар».

¹⁴Шейлеликте, адамлар чадырларыны йыгнап, Иордан дерясындан гечмек үчин уградылар, Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар оларың өңлерине дүшдүлер. ¹⁵Шол вагты бугдай орагы дөври болансоң Иордан дерясының сувы жошуп, эхли кенарлары билен долуп-дашярды. Муңа гарамаздан, Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар деряның гырасына гелип, аякларыны сува дегрен бадына, ¹⁶деряның акымы тогтады. Онсоң сувлар олардан узакдакы Саретаның голайында ерлешйән Адама галасының деңинде йыгнанып, бир үйшмек болуп дурды. Шейле хем, Араба деңзине, ягны Өли деңзе гелип

гуйян сувларың акмасы бүтинлей кесилди. Адамлар дерядан Ерихо тарап гечдилер. ¹⁷Реббин Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар болса тә ысрайылларың хеммеси гуры ерден гечип гутарянчалар, деряның ханасының ортасында дурдулар. Шейдип, тутуш ысрайыл халкы гуры ерден гечди.

4-нжи бап

Ядыгәрлик дашлары гоюляр

¹Тутуш халк Иордан дерясындан гечип боландан соң, Реб Ешува: ²«Халкың арасындан он ики саны адам, ягны хер тиреден бир адам сайла. ³Олар Иордан дерясының ортасындан, эдил руханыларың аягының дуран еринден он ики саны дашы гетирмеги буюр. Олар шол дашлары сизин гиже дүшлежек дүшелгәңизе гетирип гойсунлар» дийди.

⁴Соңра Ешува хер тиреден сайланан он ики адамы чагырды. ⁵Ешува олар шейле дийди: «Өз Худайыңыз Реббин Әхт сандыгының өңүңден йөрәп, Иордан дерясының ортасына тарап гидиң. Ысрайыл халкының тире санына гөрә, хер бириңиз эгницизе бир дашы гөтерип гетириң. ⁶Бу дашлар сизин үчин ядыгәрлик болсун. Гелжекде чагаларыңыз сизден бу дашларың нәмәни аңладяндыгыны соранларында, булар сизе субутнама болар. ⁷Ысрайыллар үчин Реббин Әхт сандыгының өңүңде Иордан дерясының сувуның кесилендигини, Әхт сандыгы гөтерилип гетириленде, сувларың ыза чекилендигини олар гүрүң бериң. Шейлеликте, бу дашлар ысрайыллар үчин асырлар бойы субутнама болар».

⁸Ысрайыллар Ешуваның табышырышы ялы этдилер. Олар Реббич Ешува буйрушы ялы, Ысрайылың хер тиреси үчин бир дашы – он ики саны дашы Иордан дерясының ортасындан дүшелгә гетирип, олары шол ерде гойдулар. ⁹Ешува хем башга он ики саны дашы Иордан дерясының ортасында, Реббич Әхт сандыгыны гөтерйән руханыларың дуран еринде гойды. (Ол дашлар бизиң гүнлеримизде хем шол ерде дур.)

¹⁰Ысрайыллара бержай этмели дийип, Реббич Ешува берен хемме буйруклары ерине етйәнчә, Реббич Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар Иордан дерясының ортасында дурдулар. Бу Мусаның Ешува дийши ялы болды. Ысрайыллар дерядан чалтлык билен гечдилер. ¹¹Оларың хеммеси гечип боландан соңра Реббич Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар гечдилер ве олар халка баш болуп, адамларың өнүнден йөредилер. ¹²Рубенлер, гатлар ве гүндогардакы манаша тиреси Мусаның айдышы ялы, ярагланып ысрайылларың өнүнден гечдилер. ¹³Гүйчли уршужыларың кырк мүңе голайы Реббич хузурында сөвеше тайяр болуп, Ерихо дүзлүгине гелдилер.

¹⁴Шол гүн Реб әхли ысрайылларың гөзүниң алнында Ешуваны бейгелтди. Олар Мусадан горкушлары ялы, өмрүниң бүтин довамында Ешувадан хем горкдулар.

¹⁵⁻¹⁶Реб Ешува: «Әхт сандыгыны гөтерйән руханылара: „Иордандан чыкың“ дийип буйрук бер» дийди. ¹⁷Ешува хем буйругы ерине етирди. ¹⁸Реббич Әхт сандыгыны гөтерйән руханылар сувдан чыкып, аяклары гуры ере деген бадына, Иорданың су-

вы ене-де өз ханасына өврүлип, өнкүси ялы долуп-дашып акып башлады.

¹⁹Ысрайыллар Иордандан биринжи айың онунжы гүни чыкдылар ве Ерихо галасының гүндогар тарапындакы Гилгалда дүшледилер. ²⁰Ешува оларың Иордандан алан он ики саны дашыны Гилгалда гойдурды. ²¹Ол ысрайыллара шейле дийди: «Гелжекде сизиң несиллериңиз өз аталарыңдан бу дашларың нәмәни аңладяндыгыны соранларыңда, ²²сиз олара ысрайыл халкының Иордан дерясының ичинден гуры ер билен гечендигини дүшүндириң. ²³Чүнки Гызыл деңизден геченимизде, Худайыңыз Реббич бизиң үчин онун сувуны гурадышы ялы, сиз гечйәнчәңиз Иорданың сувуны-да гурадандыгыны олара айдың. ²⁴Ол муны ер йүзүндәки әхли халклар Реббич бейик гудратыны билсин дийип этди. Шейле-де Ол муны Худайыңыз Ребден хемише горкмагыңыз үчин этди».

5-нжи бап

¹Иордан дерясының гүнбатырындакы әхли амор ханлары ве дензин якасында яшаян әхли кенган ханлары ысрайыллар Иордан дерясындан гечйәнчә, Реббич оны гурадандыгыны эшиденлеринде, оларың йүреги бүкгүлдеди. Ысрайыллар себәпли оларда хич хили гүйч-гурбат галмады.

Ысрайыллар Гилгалда сүннетленйәрлер

²Шол вагт Реб Ешува: «Чакмак дашындан пычаклар яса ве өң ысрайылларың ата-бабаларының сүннетлениши ялы, булары хем сүннетле» дийди. ³Шейлеликде, Ешува өзүне айдылышы ялы этди ве сүннет эдилйән

ер Гибегат Харалот^а дийлип атландырылды. ⁴Ешуваның ысрайыллары нәме үчин сүннетлэндигиниң себәби шудур: Мүсүрден чыкып гайдан, сөвеш яшына етен әхли эркеклер йөриш эденлеринде ёлда, чөлде өлдүлөр. ⁵Мүсүрден чыкан шол эркеклерин хеммеси сүннетлененди, эмма сонра чөлде доглан огланлар сүннетленмедикдилер. ⁶Ысрайыл халкы кырк йыллап чөлде сергездан гезди. Мүсүрден чыкан уршужыларын хеммеси өлди, чүнки олар Реббин сөзүне гулак асмандылар. Ата-бабаларына ант ичип, сөз берен сүйт ве бал акян юрды Реб олара гөркезмежекдигине касам этди. ⁷Шол адамларын огуллары өсүп кемала гелди, эмма олар сүннетленмәндилер, ине, шол себәпли Ешува олары сүннетледи. ⁸Халкын әхли эркекleri сүннетлененден соң тә гутулянчалар дүшелгеде галдылар. ⁹Сонра Реб Ешува: «Бу гүн Мен сизден Мүсүр гулчулык рысвасыны айрып ташладым» дийди. (Шол ер хәзирки гүне ченли хем Гилгал^б дийлип атландырыляр).

¹⁰Айың он дөрди гүни агшам ысрайыллар Ерихо дүзлүгиндәки Гилгалда дүшләнлеринде Песах байрамыны белледилер. ¹¹Эртеси гүн олар Кенганың хасылындан биринжи гезек петир ве говурга ийдилер. ¹²Олар бу юрдуң өнүмлеринден биринжи гезек иен гүнүниң эртеси маннаның^в ягмасы галды. Ысрайыллар шондан соң манна яганыны гөрмедилер. Олар шол йыл Кенган юрдунда битйән иймитлерден ийдилер.

Ешува ве гылычлы адам

¹³Ешува Ерихо галасына голай барып, башыны галдырып середенде, онуң әли сырма гылычлы дуран бир адама гөзи дүшди. Ешува онуң янына барып: «Сен хем бизиңкилерин биминиң я-да душманмысың?» дийип сорады. ¹⁴Ол адам: «Хижиси хем дәл. Мен Реббин гөкдәки гошунуның серкердеси, яңыжа гелдим» дийип жогап берди. Ешува ере йүзин дүшүп сежде этди ве оңа: «Агам, садык гулуна нәме хызмат?» дийип сорады. ¹⁵Реббин гошунуның серкердеси оңа: «Чарыгыңы чыкар, чүнки сениң дуран бу ериң мукаддес топракдыр!» дийди. Ешува айдылышы ялы этди.

¹⁶Шол вагты Ерихоның дервезелери ысрайыллардан горкяндыклары үчин гулплы горалып сакланярды. Хич ким ол ере гирип-де, чыкып-да билмейәрди.

6-нжы бап

Ерихо галасы йыкыляр

¹Онсоң Реб Ешува шейле табшырды: «Ине, Мен Ерихо галасыны ве онуң эдермен уршужылары билен бирликде онуң ханыны сениң элиңе берйәрин. ²Әхли уршужыларын билен алты гүнүң довамында, гүнде бир гезек галаның дашындан айлан. ³Гой, еди руханының херси гочуң шахындан эдилен бир сурнайы алып, Әхт сандыгының өңүнден йөресин. Единжи гүн сиз галаның дашындан еди гезек айлануң,

^а **5:3 Гибегат Харалот** – бу сөз нурчүк кесилйән байырлык диймеги аңладяр.

^б **5:9** Еврейче *Гилгал* ве *айрып ташладым* диен сөзлерин айдылышы мензешдир.

^в **5:12 Манна** – чөлде Худай тарапындан ысрайыллара берлен үйтгешик иймит. Мер 16:15-е ве сөзлүге серет.

шол вагт руханылар хем сурнайларыны чалсынлар. ⁴Батлы чалнан сурнайларың сеслерини эшиден бадыңыз, эхлиңиз гаты сесиңиз билен гыгырың, шонда галаның диварлары йыкылар. Шол вагт эхли адамлар галаның ичине күрсәп гирсинлер».

⁵Ешува руханылары чагырып, олар: «Реббиң Әхт сандыгыны гөтериң, еди саны руханы болса гочуң шахындан эдилен еди сурнайы гөтерип, Реббиң Әхт сандыгының өнүнден йөресин» дийди. ⁶Соңра ол өз адамларына галаның дашындан айланып башламагы ве өндәки яраглы гошуна Реббиң Әхт сандыгының өнүнден йөремеклиги буюрды.

⁷Эдил Ешуваның буйрушы ялы, еди руханы Реббиң хузурында сурнайларыны чалып, өне йөрөдилер. Реббиң Әхт сандыгыны гөтерйәнлер хем оларың ызына дүшдүлер. ⁸Яраглы гошун сурнайларыны чалып барян руханыларың өнүнден гитди ве ызкы гораг гошуны Реббиң Әхт сандыгының ызына дүшди. Тутуш шол вагт сурнай сеслериниң ызы үзүленокды. ⁹Эмма Ешува өз адамларына: «Өзүм буйрук берйәнчәм, сесиңизи чыкармаң, агзыңыздан бир сөз хем чыкмасын, диңе айдан вагтым гыгырың, диңе шол вагт гыгырың» дийди. ¹⁰Шейлеликде, Ешува Реббиң Әхт сандыгыны гөтердип, эхли адамлар билен биле галаның дашындан бир гезек айланды. Соңра адамлар ызларына дүшелгә доланып гелдилер ве олар гижәни шол ерде гечирдилер.

¹¹Эртеси гүн Ешува ир билен турды ве руханылар Реббиң Әхт сандыгыны гөтерип уградылар. ¹²Гочуң шахындан эдилен еди сурнайы гөтерип барян еди руханы сурнайларыны

дынман чалып, Реббиң Әхт сандыгының өнүнден йөрөдилер. Яраглы гошун оларың өнүнден барярды. Ызкы гораг гошуны Реббиң Әхт сандыгының ызындан гелйәрди. ¹³Олар галаның дашындан икинжи гүн хем бир гезек айландылар ве ызларына дүшелгә доланып гелдилер. Олар шейдип, алты гүн айландылар.

¹⁴Единжи гүн олар ирден туруп, өңки йөрән ёллары билен галаның дашындан еди гезек айландылар. Дине шол гүн олар галаның дашындан еди гезек айландылар. ¹⁵Единжи айлауда руханылар сурнайларыны чаланырында, Ешува өз адамларына гыгырмагы буйруп, шейле дийди: «Гыгырың! Чүнки Реб бу галаны сизе берди! ¹⁶Бу гала ве ондакы эхли затлар Реббе айры гойландыгы үчин бүтинлей ёк эдилмели. Лолучылык билен гүнүни гөрийән Рахапдан ве онуң өйүндәкилерден башга екеже адам хем дири галмалы дәлдир, себәби Рахап бизиң иберен ичалыларымызы гизләп саклады. ¹⁷Бүтинлей ёк эдилмели затлардан дашда дуруң. Гөз гыздырып, ол затлардан екежесини алсаңыз-да, сиз Ысрайыл дүшелгесине вейранчылык ве бетбагтчылык гетирерсиңиз. ¹⁸Алтын-күмүшден, мисден ве демирден ясалан эхли гапгачлар Реббе багыш эдилендир. Олар Реббиң газнасына гоюлмалыдыр». ¹⁹Шейдип, адамлар гыгырдылар, руханылар сурнайларыны чалдылар. Гошун сурнайларың сесини эшиден бадына шейле бир улы шовхун турузды велин, галаның диварлары йыкылды. Шол вагт гошун гала тарап окдурылды ве оны басып алды. ²⁰Шундукда, олар галадакы хемме эркекдир аяллары, яшу-гаррылары, шейле хем

мал-гаралары, гоюнлары, эшеклери гылычдан гечирип бүтинлей ёк этдилер. ²¹Соңра Ешува Ерихо галасына ве онуң даш-төверегине ичалылык этмәге гиден ики яш йигиде: «Рахабың өйүне барың ве оңа, онуң өйүндәкилерине сөз бершиңиз ялы, олары дашарык алып чыкың» дийди. ²²Ол ики яш йигит Рахабың өйүне гидип, оны, онуң ата-энесини, доганларыны хем-де оңа дегишли болан адамларың хеммесини дашарык алып чыкды. Олар бу машгаланы тутушлыгына гетирип, Ысрайыл дүшелгесиниң янында ерлешдирдилер. ²³Галаны ве онуң ичиндәки әхли затлары отладылар, дине алтын-күмүшден, мисден ве демирден ясалан гап-гачлар Реббин өйүниң газнасына гоюлды. ²⁴Ерихо галасына ичалы болуп баранлары гизләп сакландыгы үчин, Рахабы ве онуң доган-гарындашларыны Ешува дири галдырды. (Онуң несиллери шу гүнки гүн хем ысрайылларың арасында яшайрлар.) ²⁵Шол вагт Ешува касам эдип, шейле дийди:

«Ким бу Ерихо галасыны
тәзеден гурса,
гой, оңа Реббин хузурында
нәлет сиңсин!

Онуң дүйбүни тутан новбахар
оглуны йитирер,
дервезесини дикен көрпе
оглундан дынар!»

²⁶Шейлеликте, Реб Ешува билен биле болды. Ешуваның шөхраты тутуш юрда яйрады.

7-нжи бап

Аканың гүнәси ве жәзасы

¹Йөне ёк әдилмели затлардан алмалы дәл диен буйруга ысрайылларың

хеммеси боюн әгмедилер. Яхуда тиресинден болан Зераның човлугы, Забдының агтыгы, Кармының оглы Акан Реббе айры гойлан затлардан аландыгы үчин, Реббин гачары ысрайылларың башындан инди.

²Ешува Ериходан бирнәче адамы Ай галасына ичалылык этмек үчин иберди. Ай галасы Бейтелиң гүндогар тарапында, Бейтавениң янында ерлешйәрди. Иберилен адамлар Ай галасына гитдилер ве ол ерлери говы гөзден гечирдилер. ³Доланып геленлеринден соң, олар Ешува: «Әхли адамларың ол ере гитмеги хөкман дәл, гой, ики-үч мүң адам гитсин-де, Ай галасыны басып алсын. Онуң илаты аз, ол ере тутуш гошуну сүрмегиң гереги ёк» дийдилер. ⁴Ысрайыллардан үч мүңе голай адам Ай галасына тарап гитди, эмма Ай галасының яшайжылары олары гачмага межбур этдилер. ⁵Айың халкы оларың отуз алтысыны өлдүрди ве бейлекилерини болса дервезениң агзындан тә даш гопарылян ере ченли ковалап, дагың этегинде гырдылар. Шонуң үчин тутуш халкың сусты басылды ве довла дүшүп, йүреги ярылара гелди.

⁶Ешува ве Ысрайылың яшулулары якаларыны йыртып, өзлерини йүзинлигине ере оклап, башларындан гум совруп, Реббин Әхт сандыгының өңүнде тә агшама ченли яс тутуп ятдылар. ⁷Ешува шейле дийди: «Эй, Хөкмүрован Реб, Сен нәме үчин бу халкы Иордандан бәрик гетирдиң? Я-да бизи аморларың элинде гырдырмак үчин гетирдиңми? Биз Иордандан гечмән, өңки еримизде галып яшаберен болсак болмаярмыды нәме?! ⁸Эй, Таңрым, ысрайыллар душманларындан еңсе берип гачанларындан

сон, инди мен нәме айдайын? ⁹Эгер кенганлар ве бейлеки халклар бу хакда эшитселер, олар бизиң дашымызы габап аларлар хем-де бизиң адымызы ер йүзүнден сүпүрип ташларлар. Шонда Сен Өз бейик адың үчин нәме эдип билерсиң?»

¹⁰Реб Ешува шейле дийди: «Тур еринден, нәме үчин йүзүңи саллаарсың? ¹¹Ысрайыл гүнә иш этди. Олар ёк эдилмели затлардан алып, Мениң оларга буйран әхтими боздулар. Олар шол затлардан огурладылар ве ялан сөзләп, олары өз өй гошларының арасында гизләп гойдулар. ¹²Шонуң үчин хем ысрайыллар душманың өңүнде дуруп билмедилер. Олар урушда еңсе берип гачдылар. Чүнки оларың өзлери хем ёк эдиллип, өлүме сезевар эдилмелидирлер. Эгер сиз өз араңыздакы шол огурланан затлары айрып ёк этмесениз, Мен мундан бейләк сизиң билен биле болжак дәл.

¹³Еринден тур-да, адамлар инлери ни тәмизлемеги буюр. Гой, олар эр-тире ченли инлери ни тәмизләп пәкленсинлер. Себәби Ысрайыл Худайы Реб шейле дийәр: „Әй, Ысрайыл, ёк эдилмели затлар сениң өз ичинде. Шоңа гөрә-де сен тә өз ичинден олары айрып ташлаянчаң, өз душманларыңың өңүнде дуруп билмерсиң.

¹⁴Шонуң үчин хем эртир ирден өз әхли тирелериниң айры-айрылыкда тире-тире болуп өңе чыксын. Мениң гөркезен тирәм уруг-уруг болуп өңе чыксын. Мениң гөркезен уругым болса машгала-машгала болуп өңе чыксын. Мениң гөркезен машгалам болса, гой, хер бири еке-екеден өңе чыксын.

¹⁵Ёк эдилмели затлардан огурлан адам гөркезиллип, тутуш машгаласы, әхли әмләги өзи билен бирликде ода якылсын, себәби ол Ребниң әхтини бозды ве Ысрайылың арасында масгарачылыклы иш этди“».

¹⁶Ешува эртеси сәхер билен турды ве әхли ысрайылларга тире-тире болуп өңе чыкмакларыны буюрды ве яхуда тиреси гөркезилди. ¹⁷Соңра яхуда тиресиниң уругларына өңе чыкмакларыны буюрды ве Зераның уругы гөркезилди. Соңра Зераның уругы машгала-машгала болуп өңе чыкды ве Забдының машгаласы гөркезилди. ¹⁸Онсоң Ешува Забдының машгаласына еке-екеден өңе чыкмагы буюрды ве Кармының оглы, Забдының агтыгы, Зераның човлугы Акан гөркезилди; ол яхуда тиресинденди.

¹⁹Соңра Ешува Акана: «Оглум, Ысрайыл Худайы Ребби шөхратландыр ве Оңа шүкүр эт. Инди болса, нәме эден болсаң маңа айт, менден хич зат гизлеме» дийди. ²⁰Акан Ешува: «Хакыкатданам, мен Ысрайыл Худайы Ребниң өңүнде гүнә иш этдим. ²¹Мен олжа алнан затларың арасындан оладан Шингар донуны, бәш гадак ^a күмүш хем-де аграмы бир ярым гадак ^b болан алтын токгасыны гөренимде, гөзүм гидип, олары огурадым. Ашагына күмүш гоюп, мен олары чадырымың ичинде ере гөмдүм» дийип жогап берди.

²²Ешува бирнәче адамы чадыры барламага иберди. Олар гени чадыра күрсәп гирдилер. Яңкы айдылан әхли затлар ашагына күмүш гойлуп, ере гөмлен экен. ²³Олар бу

^a 7:21 *Бәш гадак* – еврейче *ици йүз шекел*. Бу такм. 2 кг дендир.

^b 7:21 *Бир ярым гадак* – еврейче *элли шекел*. Бу такм. 600 гр дендир.

затларың хеммесини чадырдан чыкарып, Ешуваның ве әхли ысрайылларың дуран ерине гетирип, Реббич хузурында гойдулар. ²⁴Ешува ве әхли ысрайыллар Зераның човлугы Аканы ве онуң огурлан күмшүни, донуну, алтын бөлегини, онуң огул-гызларыны ве әхли эмләгини: өкүзлерини, эшеклерини, гоюнларыны, чадырыны онуң өзи билен биле Акор жүлгесине алып гелдилер. ²⁵Ешува Акана: «Биң башымыза нәхили бела гетирен болсаң, инди Реб шол бела-бетери сениң өз башыңдан индерер» дийди. Соңра әхли ысрайыллар оны машгалагы билен биле дашлап өлдүрдилер ве олары ода якдылар. ²⁶Аканың үстүнде улы даш үйшмеги эмеле гелди. Ол биң гүнлеримизе ченли сакланып галыпдыр. Дине шондан соңра Реббич гахар-газабы көшешди. Шонуң үчин ол ер шу гүнлер хем Акор^а жүлгеси дийлип атландырылар.

8-нжи бап

Ысрайыллар Ай галасыны вейран эдйәрлер

¹Соңра Реб Ешува шейле дийди: «Хич затдан горкма ве довла дүшме. Өз уршужыларыңың әхлисини алда, гөни Ай галасына йөриш эт. Гөрийәңми, Мен Ай галасыны, онуң ханыны, адамларыны ве ерини сениң элиңе бержекдирин. ²Сен Ерихо галасы билен онуң ханыны нәме эден болсаң, Ай галасы билен онуң ханыны хем шонуң ялы эт. Йөне ондан олжа алан затларыңызы ве малгараларыңызы өз араңызда пайлашың. Дуйдансыз чозмага тайяр болуп, бир

бөлегиңиз галаның еңсесинде букуда отурың».

³Ешува ве әхли гошун Ай галасына гитмек үчин ерлеринден турдулар, Ешува оларың арасыңдан отуз мүң саны эдермен уршужыны сайлап алып, олары гиже угратды. ⁴Ешува оларашейле буйрук берди: «Сиз галаның арка тарапында, онуң еңсесинде букуда отураарсыңыз. Галадан гаты узага гитмән ве хеммәңиз тайяр болуп дуруң. ⁵Мен янымдакы ёлдашларым билен гала голай барарыс. Шол вагт Айың яшайжылары эдил өңки гезекки ялы биңиз гаршымыза чыкып уграрлар велин, биз олардан гачып башларыс. ⁶Олар биңиз ызымыздан ковалап гайдарлар. Биз оларың үнсүни галадан соварыс, себәби олар биңи эдил өңки гезекки ялы, өзлеринден гачяңдырлар өйдерлер. Биз олардан гачяң махалымыз, ⁷сиз букудан чыкып, галаны эләң. Чүнки Худайыңыз Реб бу галаны сизиз элиңизе бержекдир. ⁸Галаны эләниңизде, Реббич буйрушы ялы, оны отлаң. Хут мениң табшырышым ялы эдиң!»

⁹Шейлеликде, Ешува олары угратды. Олар букуда отурмак үчин гитдилер. Олар Ай галасының гүнбатар тарапында, Бейтел билен Айың аралыгында ерлешдилер, эмма Ешува галан адамлар билен гижәни дүшелгеде гечирди.

¹⁰Ешува эртеси ирден туруп, адамларың хеммесини йыгнады. Ол Ысрайыл яшулулары билен гошунуң өңүне дүшүп, Ай галасына тарап уграды. ¹¹Онуң билен биле уршужыларың әхлиси гитди, олар галаның эсасы гирелгесине голайлашдылар. Олар

^а 7:26 Еврейче *Акор* ве *бела* сөзлериниң айдылышы меңзешдир.

Айың демиргазык тарапындан гелип дүшледилер. Инди олар билен Ай галасының арасында диңе жүлге барды.

¹²Соңра Ешува бәш мүңе голай адамы галаның гүнбатырында, Бейтел билен Айың аралыгында букуда отуртды.

¹³Гошунуң аграмлы бөлеги галаның демиргазыгында, галан бөлеги гүнбатырында ерлешди. Ешува болса шол гижәни жүлгеде гечирди.

¹⁴Бу затлары гөрөнде Ай галасының ханы ве онуң әхли адамлары чалт херекет этдилер. Галаның ханы эркек адамлары билен биле ирден туруп, шол вагтың өзүнде Араба дүзлүгиниң өңүне, ысрайыллар билен сөвешмәге өңки ере чыкды. Эмма өзи үчин галаның еңсесинде дузак гурландыгындан Айың ханының хабары ёкды. ¹⁵Ешува ве әхли ысрайыллар, хамала, олардан еңилйән ялы болуп, чөле тарап гачдылар. ¹⁶Оларың ызындан ковмак үчин галадакы әхли эркек адамлар чагырылды. Оларың хеммеси биригип, Ешуваның ве онуң гошунунының ызындан ковалап, галадан дашлашдылар. ¹⁷Айда ве Бейтелде ысрайылларың ызындан коваламадык екеже-де эркек адам галмады. Шейдип, олар өз галасыны горагсыз, алаң-ачык галдырдылар.

¹⁸Шонда Реб Ешува: «Элиндәки найзаны Ай галасына тарап узат, себәби Мен оны сениң элиңе бержек» дийди. Шейлеликде, Ешува элиндәки найзасыны гала тарап узатды.

¹⁹Ол элини узадан бадына, букуда отуранлар чаласынлык билен отуран ерлеринден чыкып, гала тарап окдурылдылар. Олар галаны эләп, деррев оны ода бердилер.

²⁰Ай галасының адамлары ызларына середенде, галаның түссесиниң ал-асмана галандыгыны гөрдүлер.

Оларың аңры хем, бәри хем гачара ери ёкды. Себәби чөле гачып барян ысрайыллар хем ковгучылара гаршы өврүлипдилер. ²¹Ешува ве әхли ысрайыллар букуда отуранларың галаны эеләндиклерини ве галаның түссесиниң асман галандыгыны гөрүп, ызларына доландылар ве Айың адамларыны гырмага башладылар.

²²Галаны эелән гошун душманың өңүнден чыкып, олары ысрайылларың орталыгында галар ялы эдип, әхли тарапдан габадылар-да, бир адамы хем дири галдырман я-да гачырман, барыны гырдылар. ²³Диңе Ай галасының ханыны дири тутуп, оны Ешуваның янына гетирдилер.

²⁴Ысрайыллар Ай галасының әхли илатыны оларың өзлерини ковалап элтен еринде гырдылар. Оларың иң соңкусы өлдүриленден соң, әхли ысрайыллар Ай галасына тарап өврүлдилер ве ол ердәкилери гылыч билен вейран этдилер. ²⁵Тутуш Ай галасында шол гүн өлдүрилен илатың, аял-эркек әхлисиниң жеми он ики мүң саны болды. ²⁶Ешува болса тә Айың әхли илатыны бүтинлей ёк эдип гутарянчалар, узадан найзалы элини ашак гойбермеди. ²⁷Реббинң Ешува буйрушы ялы, ысрайыллар ол галаның диңе мал-гарасыны ве талап алан затларыны өзлерине олжа эдип алдылар.

²⁸Шейлеликде, Ешува Ай галасыны ода якды ве оны тә шу гүнлере ченли өмүрлик харабачылыга өвүрди. ²⁹Ай галасының ханыны болса тә агшам дүшйәнчә агачдан асып гойды. Гүн яшан бадына, Ешува онуң жеседини агачдан дүшүрип, галаның дервезесиниң гирелгесиниң өңүне ташламагы буюрды. Онуң үстүне түммек эдип, даш үйшүрдилер. Шол

даш үйшемеги бизиң гүнлеримизе ченли сакланып галыпдыр.

Ешува Мусаның кануныны окаяр

³⁰Шол вагт Ешува Эйбал дагында Ысрайыл Худайы Реббе гурбанлык сыпасыны гурды. ³¹Реббиң гулы Мусаның ысрайыллара буйрушы ве онуң Канун китабында язылышы ялы, гурбанлык сыпасы демир дегмедик дашлардан гурулды. Онуң үстүнде Реббе якма хем-де саламатлык гурбанлыктарыны бердилер. ³²Ешува ысрайылларың гатнашмагында шол дашларың йүзүне Мусаның канунының нусгасыны язды. ³³Әхли ысрайыллар, онуң яшулулары, ёлбашчылары, казылары ве оларың арасындакы гелмишеклер Реббиң Әхт сандыгыны гөтерйән леви руханыларының гаршысында, оларың хем аңры гапдалындан, хем бәри гапдалындан ики топар болуп дурдулар. Реббиң гулы Мусаның: «Худайың ак патасыны алмалы пурсадыңыз геленде, шейле дуруң» дийип буйрушы ялы эдип, оларың ярысы Геризим дагының өңүнде, бейлеки ярысы болса Эйбал дагының өңүнде дурдулар.

³⁴Соңра Канун китабында язылышы ялы, Ешува әхли алкыш ве нәлет сөзлерини екеме-еке гаты сес билен окады. ³⁵Тутуш Ысрайыл жемагатының, аялларың, чагаларың ве оларың арасындакы гелмишеклериниң өңүнде Ешува Мусаның әхли буйрукларыны еке сөз хем галдырман окады.

9-нжы бап

Гибгонлылар ысрайыллары алдаярлар

¹Ысрайылларың еңши хакындакы хабар Иорданың гүнбатырындакы әх-

ли ханлара: хет, амор, кенган, периз, хиви, ябус ханларына барып етди. Олар даглыкларда, гүнбатырдакы байырлыкларда, шейле хем Ортаер деңзиниң тутуш кенар якасындан тә Ливана ченли аралыкта яшаян ханлардылар. ²Оларың хеммеси бирлешип, Ешуваның ве ысрайылларың гаршысына сөвеше чыкдылар.

³Эмма голайда яшаян Гибгоның илаты Ешуваның Ерихо ве Ай галаларыны нәме эдендигини эшиденлеринде, ⁴олар онуң янына алдав ёлы билен бармагы йүреклерине дүвдүлер. Оларың бир топары ёл шайыны тутуп, көне хоржунларыны ве йырткы-йырткы, яма-яма шерап мешиклерини эшеклерине йүкләп ёла дүшдүлер. ⁵Оларың аякларындакы чарыклары көне-сана ямалыды, эгин-эшиклери сал-салды ве әхли ёл чөрөклери гаты-гуты хем хенлиди. ⁶Олар Гилгалдакы Ешуваның дүшелгесине гелип, оңа ве ысрайыллара: «Биз сизиң билен ылалашык баглашмак үчин узак юрдан гелдик» дийдилер.

⁷Ысрайыллар хивилере: «Белки, сиз bize голай яшаянсыңыз. Эгер шейле болса, биз сизиң билен нәхили ылалашык баглашалы?» дийдилер.

⁸Олар Ешува: «Биз сизиң садык гулларыңыз» дийдилер. Ешува олардан: «Сиз ким ве ниреден гелдиңиз?» дийип сорады.

⁹Олар шейле гүррүң бердилер: «Бизиң юрдумыз өрән узакда ерлешйәр, биз сизиң Худайыңыз Реббиң шөхратыны эшидип гелдик. Биз Онуң Мүсүрде битирен әхли ишлеринден хабарлы. ¹⁰Иорданың гүндогарындакы ики амор ханыны – Хешбоның Сихон ханы билен Аштаротда яшан Башаның Ог ханыны Онуң нәме эдендигини биз

билйәрис. ¹¹Шонун үчин яшулуларымыз ве юрдумызың әхли адамлары бизи сизиң яныңызга иберип: „Әл харажады үчин герек затларыңызга алын-да, ысрайыл халкыны гаршыламага гиндин. Олара душаныңызга, халкымызың оларың гулларыдыгыны айдып, олардан бизиң билен ылалашык баглашмагыны хайыш эдиң“ дийдилер. ¹²Бизиң чөреклеримизе середин, сизиң яныңызга гайдан гүнүмиз өйде булары дүвенимизде, яңыжа тамдырдан чыканды. Хәзир болса, сизиң гөршүңиз ялы, булар гаты ве хеңли. ¹³Ине, булар бизиң шерап мешиклеримиз. Биз олары долдуранымызда, олар тәзежедилер, хәзир болса оларың хеммеси жайрык-жайрык болдулар. Бизиң эгин-эшигимизе ве чарыгымызга середин. Узак әл олары сандан чыкарды).

¹⁴Шейдип, ысрайыллар оларың чөреклеринден дадып гөрдүлер, йөне бу хакда Ребден маслахат сорамадылар. ¹⁵Ешува олар билен ылалашык баглашды ве олары дири галдыржакдыгына сөз берди, жемагат баштутанлары хем оны тассыклап касам этдилер.

¹⁶Олар билен ылалашык баглашып, үч гүн геченден соңра ысрайыллар оларың гоңшы болуп яшаяндыкларыны эшитдилер. ¹⁷Ысрайыллар йөриш эдип, үч гүн дийленде оларың Гибгон, Кемира, Беерот, Кирятегарым галларына гелип етдилер. ¹⁸Ысрайыллар олара хүжүм этмедилер, себәби жемагат баштутанлары олара Ысрайыл Худайы Реббиң адындан касам ичипдилер. Соңра жемагат өз баштутанларына гаршы нәгилелик билен хүңүрдешди. ¹⁹Эмма баштутанлар тутуш халка йүзленип: «Биз олара Ысрайыл Худайы Реббиң адындан касам этдик. Шонун үчин хем биз олар

дегмерис. ²⁰Биз олар билен шейле эдерис: өз әден касамымызга Реббиң газобы башымыздан инмез ялы, олары дири галдырарыс. ²¹Гой, олар яшаберсинлер» дийдилер. Шейлеликте, жемагат баштутанларының әден теклиби боюнча олар әхли халк үчин одун чапянчы ве сув дашаянчы болдулар.

²²Ешува гибгонлылары янына чагырып, олар: «Нәме үчин сиз бизи алдадыңыз? Сиз: „Биз узакда яшаярыс“ дийдиңиз, хакыкатда болса бизиң голай гоңшымыз экениңиз. ²³Шу пурсатдан башлап, сиз нәлетлендиңиз, сиз инди bize хемишлик гул боларсыңыз. Сиз Худайымың өйи үчин одун чапянчы ве сув дашаянчы боларсыңыз» дийди.

²⁴Олар Ешува: «Худайыңыз Реббиң әхли юртлары сизиң элинизе бермеги ве олары яшайжыларыны гырмагы. Өз гулы Муса буйрандыгыны bize айтдылар. Сиз себәпли биз өз жанымызың ховп астындадыгыны билдик ве шонун үчин хем шейле этдик. ²⁵Ине, инди биз сениң элинде. Бизе нәме этмеги догры ве адалатлы хасап этсең, шоны-да эдәй» дийдилер.

²⁶Шонда Ешува олары ысрайылларың элинден халас этмеги йүрегине дүвди, олары өлдүрмедилер. ²⁷Шейлеликте, Ешува хут шол гүнүң өзүңде жемагат үчин ве Реббиң Өзүниң сайлан ериндәки гурбанлык сыпасы үчин олары одун чапянчы ве сув дашаянчы эдип белледи. Олар бу гүнки гүн хем шейле ишлери эдйәрлер.

10-нжы бап

Ешува Гүне сакланмагы буюрар

¹Иерусалимиң ханы Адониседек Ешуваның Ай галасыны басып алып,

оны бүтинлей ёк эдендигини, онун ханыны хем эдил Ерихоны ве онун ханыны ёк эдиши ялы, гылычдан гечирендигини эшитди. Гибгоның яшайжыларының болса Ысрайыл билен ярашык баглашып, оларың арасында яшаяндыкларыны эшиденде, ²ол гаты горкды. Себэби Гибгон хем эдил бейлеки ханларың галалары ялы бир улы галады. Ол Ай галасындан хем улуды ве онун эхли адамлары эдермен уршужыларды. ³Иерусалимиң ханы Адоныседек шонуң үчин Хеброның ханы Хохама, Ярмудың ханы Пирама, Лакышың ханы Япыя, Эглоның ханы Дебире шейле хабар гөндерди: ⁴«Мениң яныма гелип, Гибгона хүжүм этмәге ярдам эдиң, себэби гибгонлылар Ешува хем-де ысрайыллар билен ярашык баглашыпдырлар».

⁵Соңра аморларың бәш саны ханы: Иерусалимиң ханы, Хеброның ханы, Ярмудың ханы, Лакышың ханы ве Эглоның ханы өзлериниң эхли гошун топарлары билен билеликте бир ере йыгнанышдылар. Олар Гибгоның дашыны габап, оларың үстүне чоздулар.

⁶Гибгонлылар Гилгалдакы дүшелгесинде болан Ешува: «Өз гулларыңдан эл чекме, тизрәк гел-де, бизи халас эт. Бизе көмек эт, себэби даглыкда яшаян эхли амор ханлары бизиң гаршымыза гүйч бирикдирипдирлер» дийип хабар ибердилер.

⁷Шейлеликте, Ешува өзүниң эхли гошуну, эдермен уршужылары билен биле Гилгалдан чыкып уграды. ⁸Реб она: «Горкма, ол ханларың эхлисини Мен сениң элиңе бердим. Оларың хич бири сениң өңүнде дуруп билмез» дийди.

⁹Гилгалдан чыканларындан соң, Ешува бүтин гиже ёл йөрәп, оларың

үстүне дуйдансыз гелди. ¹⁰Реб хем ысрайыллары гөрөн бадына оларың йүреклерине ховсала дүшер ялы этди. Ысрайыллар олары Гибгонда дерби-дагын этдилер. Бейтхорон гечелгесине гидйән ёл билен Азека ве Македа ченли гачанларының ызындан ковалап, олары гырдылар. ¹¹Олар Бейтхорон дагының эңцидиниң угры билен ысрайыллардан гачанларында, Реб Азека барянча оларың үстүне гөкден улы дашлар ягдырды, олар гырылдылар. Улы дашың ашагында галып өленлер ысрайылларың өлдүрөнлеринден көп болды.

¹²Реббиң аморлары ысрайылларың элине берен гүни, Ешува Реб билен геплешди ве ысрайылларың гөзлериниң алнында шейле дийди: «Эй, Гүн, дур, Гибгоның үстүнде! Эй, Ай, дур, Аялон дерәниң үстүнде!» ¹³Халк душманындан ар алып болянча, Гүн сакланды ве Ай дурды. Бу Яшур китабында язылгы дөлми эйсем? Хава, Гүн асманың ортасында сакланды ве узынлы гүн диен ялы яшмага ховлукмады. ¹⁴Реббиң адамзадың сесини эшиден шол гүни ялы гүн өңде-сонда хич хачан болманды, чүнки Реб ысрайыллар үчин сөвешди.

¹⁵Соңра Ешува эхли ысрайыллар билен биле Гилгалдакы дүшелгә гайдып гелди.

Ешува бәш амор ханыны гылычдан гечирйәр

¹⁶Бәш хан гачып, Македа говагында гизленипдилер. ¹⁷Оларың гизленен ери тапылып, Ешува хабар берилди. ¹⁸Ешува шейле дийди: «Улы дашлары говагың гирелгесине сейәп гоюң ве ханлара гөзегчилик эдер ялы гавулар гоюң. ¹⁹Эмма сизиң өзүңиз

ол ерде галмалы дэлсиңиз. Душманларыңызың ызындан ковуп, аркадан гелип, олары ёк эдиң. Галаларына гирмәге олара ёл бермәң, чүнки Худайыңыз Реб олары сизиң элиңизе берди».

²⁰Ешува ве ысрайыллар оларың иң соңкусына ченли диен ялы ёк этдилер. Оларың дири галанларының бирнәчеси гачып, берк галалара гирип етишдилер. ²¹Соңра тутуш гошун саг-аман Македадакы дүшелгә, Ешуваның янына гайдып гелди. Бир адамың хем ысрайыллара гаршы геплемәге гурбы чатмады.

²²Ешува адамларына: «Говагың агзыны ачың ве шол бәш ханы мениң яныма гетириң» дийип буйрук берди. ²³Олар шейле хем этдилер. Шол бәш ханы: Иерусалим, Хеброн, Ярмут, Лакыш ве Эглон ханларыны говакдан чыкарып, ²⁴Ешуваның янына гетирдилер. Ешува әхли ысрайыллары чагырып, өзи билен биле сөвешен гошун ёлбашчыларына: «Өңе чыкың ве аякларыңызы бу ханларың бойнуна гоюң!» дийди. Олар айдылышы ялы этдилер.

²⁵Ешува ене-де ол ёлбашчылара: «Горкмаң ве довла дүшмәң! Дөзүмли ве мерт болуң! Чүнки Реб сизиң билен сөвешйән хер бир душманы шейле этжекдир» дийди. ²⁶Ол бу ханлары өлдүрип, оларың жесетлериниң херсини бир агачдан асып гойды. Олар агачдан агшама ченли асылгы дурдулар.

²⁷Гүн батанда, Ешуваның буйругы боюнча олары алып, өңки гизленен говагына ташладылар ве уллакан дашлар билен говагың агзыны япдылар. Олар хәзире ченли хем шол ерде сакланып галыпдырлар.

Ешува кенганлары басып алмагы довам эдйәр

²⁸Шол гүнүң өзүңде Ешува Македаны басып алды. Онуң илатыны ве ханыны гылычдан гечирди. Ол ерде екеже-де дири адам гойман, хеммесини бүтинлей ёк этди. Ешува Македаның ханыны хем эдил Ерихоның ханыны нәме эден болса шонуң ялы этди.

²⁹Соңра Ешува әхли ысрайыллар билен Македадан Либна гелип, онуң үстүне чозуш этди. ³⁰Реб бу галаны хем онуң ханы билен биле ысрайылларың элине берди, олар онуң әхли илатыны гыргына бердилер, ол ерде екеже-де жанлы зат галдырмадылар. Ерихоның ханыны нәме эден болсалар, онуң ханыны хем шейле этдилер.

³¹Ешува әхли ысрайыллар билен Либнадан Лакыша гелди, онуң даштөверегини габап, онуң үстүне чозды. ³²Сөвешиң икинжи гүнүңде Реб Лакышы ысрайылларың элине берди. Эдил Либнадакы эдишлери ялы, ысрайыллар онуң ичиндәки адамларың әхлисини гылычдан гечирдилер. ³³Шол вагт Лакыша көмек этмек үчин, Гезериң ханы Хорам гелди. Ешува оны хем әхли адамлары билен бирликде екежесиниде дири галдырман гырды.

³⁴Ешува әхли ысрайыллар билен Лакышдан Эглона барды. Онуң даштөверегини габап, онуң үстүне чозды. ³⁵Ешува шол гүнүң өзүңде оны басып алды, онуң әхли илатыны эдил Лакышдакы эдиши ялы, шол гүн гылычдан гечирип, бүтинлей ёк этди.

³⁶Ешува әхли ысрайыллар билен Эглондан Хебронга барып, онуң үстүне чоздулар. ³⁷Олар галаны басып алып, оны ве онуң ханыны, обаларыны хем

ондакы эхли адамлары гылычдан гечирдилер. Эдил Эглондакы ялы эдип, олар галаның ичинде екеже-де дири адам галдырман, бүтинлей ёк этдилер.

³⁸Сонра Ешува эхли Ысрайыл билен Дебире тарап ызына өврүлип, оңа чо-зуш этди. ³⁹Галасы билен биле онуң ханыны ве эхли обаларыны басып алды, екеже-де дири адам гойман, оларың хеммесини гылычдан гечирип, бүтинлей ёк этди. Олар Хеброна, Либна хем оларың ханларына нәме эден болсалар, Дебире ве онуң ханына хем шейле этдилер.

⁴⁰Шейдип, Ешува эхли ери: даглык ерлери, Негеп чөлүни, гүнбатар байырлыклары, даг этеклерини ве оларың эхли ханларыны басып алды. Ысрайыл Худайы Реббич буйрушы ялы, ол екеже-де дири адам галдырман, эхли жанлы-жандары гырып, бүтинлей ёк этди. ⁴¹Ешува Кадешбарнеяның гүнортасындан Газа ченли, Гошениң тутуш ерини, Гибгоның демиргазыгына ченли болан ерлери басып алды. ⁴²Шол бир вагтың өзүнде Ешува ол ерлерин эхли ханларыны ве олара дегишли ерлери басып алды, себәби Ысрайыл Худайы Реббич хут Өзи Ысрайыл үчин сөвешди.

⁴³Шундан соң Ешува эхли ысрайыллар билен биле Гилгалдакы дүшелгә доланып гелди.

11-нжи бап

Ешуваның демиргазыкдакы сөвешии

¹Хасор ханы Ябын ысрайылларың бу еңишлери хакында эшиденде, Мадоның ханы Ёбаба, Шимрон ханына

ве Акшап ханына, ²шейле хем, демиргазык даглыкларда яшаян ханлара, Киннередин гүнортасындакы Араба дүзлүгинде, гүнбатар байырлыкда ве гүнбатар Напотдорда яшаян ханлара, ³гүндогар ве гүнбатар кенган ханларына, даглыкларда яшаян аморлара, хетлере, перизлере, ябуслара ве Хермон дагының этегиндәки Миспа үлкесинде яшаян хивилере көмек этмеклерини сорап хабар иберди. ⁴Бу ханлар эхли гошунлары билен гелдилер, оларың атларының ве сөвеш арабаларының саны жуда көпди. Оларың саны эдил деңиз кенарындакы чәге ялы көпди, эгирт улы гошунды. ⁵Ол ханларың хеммеси ысрайыллара гаршы сөвешмек үчин бирлешип, Мером чешмесиниң янында дүшелге гурдулар.

⁶Реб Ешува: «Сен олардан горкма, себәби эртир шу вагтлар Мен оларың эхлисини өлдүрип, ысрайылларың элине бержекдирин. Сиз оларың атларының тойнакларыны дөвүң ве арабаларыны отлаң» дийди. ⁷Шейлеликте, Ешува эхли уршужылар билен биле Мером чешмесине дуйдансыз гелип, оларың үстүне чозды. ⁸Реб олары ысрайылларың элине берди. Ысрайыллар олары гылычдан гечирдилер ве Бейик Сидона, Мисрепот Майыма, гүндогарда Миспе жүлгесине ченли оларың ызындан ковуп, оларың иң соңкусына ченли гырып өлдүрдилер. ⁹Ешува Реббич өзүне буйрушы ялы эдип, оларың атларының тойнакларыны дөвди, ат-арабаларыны болса отлады. ¹⁰Шол вагтың өзүнде Ешува ызына доланып гелип, Хасоры басып алды ве онуң ханыны гылычдан гечирди. (Хасор шол вагткы ханлыкларың иң бейигиди.) ¹¹Шейле хем,

ысрайыллар онуң ичиндәки әхли яшайжыларыны гылычдан гечирип, бүтинлей ёк этдилер, ол ерде екеже-де дири жанлы-жандар галдырмадылар. Хасор галасыны болса ода бердилер. ¹²Реббиң гулы Мусаның буйрушы ялы, Ешува бу галаларың хеммесини басып алып, онуң ханларының әхлисини гылычдан гечирип, бүтинлей ёк этди. ¹³Ысрайыллар Ешуваның отлан Хасор галасындан башга, депелерде гурлан галаларың хижисини отламадылар. ¹⁴Галадакы олжа алнан әхли затлары ве мал-гаралары өзлерине алдылар. Илатыны болса иң соңкусына ченли гылычдан гечирип гырдылар, екежесини хем дири галдырмадылар. ¹⁵Әдил Реббиң Өз гулы Муса буйрушы ялы, Муса-да Ешува әдил шонуң ялы буйрупды. Ешува буйругы ерине етирди. Ол Реббиң Муса берен буйрукларының екежесини-де галдырман, әхлисини бержай этди. ¹⁶Шейдип, Ешува шу әхли ерлери: даглыклары, тутуш Негеп чөлүни, Гошениң әхли ерини, гүнбатар байырлыклары, Араба дүзлүгини ве Ысрайыл даглыкларыны байырлары билен, ¹⁷Сегир билен янашык Халак дагындан тә Хермон дагының гүнортасында Ливан жүлгесиндәки Багалгат галасына ченли ерлери басып алды ве ол ерлериң әхли ханларыны боюн эгдирип, олары гылычдан гечирип өлдүрди. ¹⁸Ешува ол ханларың хеммеси билен узак вагтлап уршупды. ¹⁹Гибгонда яшаян хивилерден башга, екеже гала-да ысрайыллар билен ярашык баглашмады. Бейлекилериң хеммесини сөвешип алдылар. ²⁰Чүнки ысрайыллара гаршы совешмеклери үчин оларың йүреклерини гатадан хут Реббиң Өзүди. Әдил Реббиң Муса

буйрушы ялы, ысрайыллар олар хич хили рехим-шепагат этмән, бүтинлей ёк этдилер. ²¹Шол вагт Ешува гидип, даглыкларда яшаян анаклары гырды. Ешува Хебронда, Дебирде, Анапта, тутуш Яхуда ве Ысрайыл даглыкларында яшаян анаклары галалары билен бирликде бүтинлей ёк этди. ²²Ысрайылларың еринде анаклардан екежеси хем галмады. Диңе Газада, Гатда ве Ашдотда оларың ектүки галды. ²³Шейдип, Ешува Реббиң Муса басып алмалы диен ерлериниң хеммесини алды ве ол ерлери бөлүп, ысрайылларың тирелери боюнча олар мүлк эдип пайлап берди. Шунлукда, ер урушдан дынып рахатланды.

12-нжи бап

Мусаның басып алан ханлары

¹Ине, ысрайылларың еңип алан ерлериниң ханлары шулардыр. Ысрайыллар Иордан дерясының аңырысындакы гүндогар тарапа узалып гидийән Арнон жүлгесинден Хермон дагына ченли болан ерлери ве тутуш Араба дүзлүгиниң гүндогар тарапыны басып алдылар. ²Ханларың бири Хешбонда яшан амор ханы Сихонды. Онуң ханлыгы Гилгадың ярысы ве Арнон жүлгесиниң якасындакы Арогерден башлап, шол жүлгәниң ортасындакы галадан тә аммонларың арачәги болан Ябок дерясына ченли аралыгы өз ичине алярды. ³Шейле хем, ол Киннерет көлүнден Араба деңзине, ягны Өли деңзе ченли болан ерлере, Араба дүзлүгиниң гүндогарында Бейтешимода ченли барян ерлере ве гүнбатарда Писга дагының этегиндәки ерлере эелик эдйәрди. ⁴Бейлеки хан Башан ханы Огды. Ол

Аштаротда ве Эдрейде яшап, рапаларың иң соңқуларының бириди. ⁵Онуң ханлығына Хермон дагы, Салка, бүтин Башандан Гешурың ве Магакадың арачәклерине ченли, Гилгадың ярысы, хешбон ханы Сихоның мейданының арачәгине ченли ерлер гирйәр. ⁶Реббиң гулы Муса ве ысрайыллар оларың хеммесини басып алдылар. Муса оларың әхли ерлерини рубенлерин, гатларың ве гүндогардакы манаша тиресиниң эчилигине берди.

Ешуваның басып алан ханлары

⁷Ешува ве ысрайыллар Иордан дерясының гүнбатырындакы әхли ханлары, Ливан жүлгесиндәки Багалгатдан Сегир билен янашык Халак дагына ченли ерлери басып алдылар. Ешува ол ерлери бөлүп, ысрайылларың тирелери боюнча мүлк эдип пайлап берди. ⁸Даглыкда, байырлыкда, Араба дүзлүгинде, даг этеклеринде, чөллүкде ве Негеп чөлүнде яшаян хетлерин, аморларың, кенганларың, перизлерин, хивилерин ве ябусларың ерлерини ысрайыллара мүлк эдип берди. ⁹Ине, Ешува ве ысрайыллар шу галаларың ханларыны: Ерихоның, Бейтелиң голайындакы Айың, ¹⁰Иерусалимиң, Хебронның, ¹¹Ярмудың, Лакышың, ¹²Эглоның, Гезерин, ¹³Дебириң, Гедерин, ¹⁴Хорманың, Арадың, ¹⁵Либнаның, Адулламың, ¹⁶Македаның, Бейтелиң, ¹⁷Тапуваның, Хеперин, ¹⁸Апегин, Лашароның, ¹⁹Мадоның, Хасорың, ²⁰Шимронмероның, Акшабың, ²¹Тагнагың, Мегидоның, ²²Кедешин, Кармелдәки Ёкнегамың, ²³Напотдорың янындакы Доруң, Желиледәки Гойымың ве ²⁴Тирсаның – жеми отуз бир ханы басып алдылар.

13-нжи бап

Ысрайылларың индики басып алмалы ерлери

¹Ешува гаррап, гожалык яшына етенде, Реб оңа шейле дийди: «Инди сен өрән гаррадың, эмма басылып алынмалы ерлер энтәк гаты кән. ²Шол басылып алынмалы ерлер шулардыр: пилиштлилерин, гешурларың әхли ерлери, ³гүнортада яшаян авалар, Мүсүриң гүндогарындакы Шихор дерясындан демиргазык Экронның арачәгине ченли ерлер. Бу ерлер кенганларың ерлери хасапланяр. Шейле хем, оңа пилиштлилерин бәшгаласы: Газа, Ашдот, Ашкелон, Гат ве Экрон дегишлидир. ⁴Шейле-де кенганларың тутуш ери, сидонлылар дегишли Мегары билен аморларың арачәги Апеге ченли болан ерлер. ⁵Гебаллыларың ерлери, бүтин гүндогар Ливан, Хермон дагына голай ерлешен Багалгатдан тә Лебохамат гирелгесине ченли болан ерлер. ⁶⁻⁷Ливандан Мисрепот Майыма ченли әхли даглыклар ве оларың әхли илаты, хатда сидонлыларың әхлиси хем дегишлидир. Олары ысрайылларың өңүнден Мениң Өзүм ковуп чыкарын. Йөне сен бу ерлерин хеммесини Мениң буйрушым ялы, биже атып, ысрайылларың докуз тиресине ве гүнбатардакы манаша тиресине мүлк эдип пайлап бер».

Иорданың гүндогарындакы ерлер

⁸Реббиң гулы Мусаның рубенлере, гатлара ве манаша тиресиниң ярысына Иордан дерясының гүндогарындан берен мүлк ерлери шулардыр: ⁹Арнон жүлгесиниң гырасындакы Аргерден

башлап, шол жүлгәнің ортасындакы гала хем-де тутуш Мейдеба текизлигинден Дибона ченли болан ерлер. ¹⁰Шейле хем, Хешбонда хөкүмдарлык эден амор ханы Сихоның әхли галаларындан тә аммонларын арачәгине ченли болан ерлер. ¹¹Гилгат, Гешур, Магакат топрагы, тутуш Хермон дагы ве бүтин Башандан тә Салка ченли болан ерлер; ¹²Аштаротда ве Эдрейде хөкүмдарлык эден Башан ханы Огуң әхли ханлыгы дегишлидир (Ог хан рапаларың иң соңкуларының бириди). Муса булары дерби-дагын эдип, ерлеринден ковуп чыкарыпды. ¹³Эмма ысрайыллар Гешурың ве Магакадың илатыны юртларындан ковуп чыкармадылар. Олар шу гүне ченли хем ысрайылларың арасында яшайлар. ¹⁴Муса диңе леви тиресине мүлк бермеди. Реббиң Муса айдышы ялы, левилериң мирасы Ысрайыл Худайы Реб үчин от үсти билен берилйән гурбанлыклардыр.

Рубен тиресиниң мүлк ери

¹⁵Муса рубен тиресине онуң уругларына гөрә мүлк ер берипди. ¹⁶Оларың ериниң тутян мейданы Арнон жүлгесиниң гырасындакы Арогерден, жүлгәнің ортасындакы галадан ве бүтин Мейдеба текизлигинден ыбаратдыр. ¹⁷Шейле хем, Хешбон галасы ве текизликдәки әхли галалар: Дибон, Бамотбагал ве Бейтбагалмегон, ¹⁸Яхса, Кедемот ве Мейпагат, ¹⁹Кирятайым, Сибма ве жүлгәнің депесиндәки Серетшахар, ²⁰Бейтнегор, Писга дагының этеги ве Бейтешимот хем шол арачәге дегишлидир. ²¹Рубен тиресиниң мүлкүне Хешбонда хөкүмдарлык эден амор ханы Сихоның текизликдәки әхли галалары

ве ханлыгы дегишлидир. Муса Сихоны ве юрдунда яшап, онуң тарапдары болан Мидян ханларыны: Эвини, Рекеми, Суры, Хуры ве Ребаны басып алды. ²²Ысрайыллар өз өлдүрен адамларының арасында Бегор оглы Билгамы хем гылыч билен өлдүрдилер, ол палчылык билен мешгулланярды. ²³Рубенлериң арачәги Иордан дерясының кенары болупдыр. Бу рубенлериң уругларына гөрә галалары ве обалары билен бирликде алан мүлк ерлери болупдыр.

Гат тиресиниң мүлк ери

²⁴Ине, Мусаның гат тиресине онуң уругларына гөрә берен мүлк ерлери: ²⁵Язер галасы, Гилгадың әхли галалары ве аммонларын юрдуның ярысы, Рабаның гүндогарындакы Арогер ченли; ²⁶Хешбондан Раматмиспә ве Бетоньыма ченли, Маханайымдан Дебириң арачәгине ченли; ²⁷Бейтхарам дереси, Бейтнимра ве Сукот, Сапон, хешбон ханы Сихоның ханлыгының галан бөлеги. Онуң гүнбатар арачәги Иордандан Киннерет деңзине ченли болупдыр. ²⁸Ине, гатларың уругларына гөрә галалары ве обалары билен бирликде алан мүлк ерлери шулардыр.

Гүндогардакы манаша тиресиниң мүлк ери

²⁹Муса гүндогардакы манаша тиресине онуң айры-айры уругларына гөрә ер пайлап берипди. ³⁰Оларың тутян ерлери Маханайым, тутуш Башан, Башан ханы Огуң әхли ханлыгы, Яйырың әхли галалары – жеми алтмыш гала; ³¹Гилгадың ярысы, Аштарот ве Эдрей (Башан ханы Огуң ханлык эден галалары). Булар Манашаның оглы Макырың

несиллери үчин оларын уруглары боюнча берлен пай болды. ³²Ине, шулар Мусаның Иордан дерясының аңырсындакы Мовап дүзлүгинде, Ерихонның гүндогарында пайлан мүлк ерлеридир. ³³Эмма Муса леви тиресине мүлк бермеди. Сөз берши ялы, Ысрайыл Худайы Реббиң Өзи оларын мүлкүдир.

14-нжи бап

Ысрайыллар ерлери пайлашырлар

¹Ысрайылларын Кенганда алан мүлк ерлери шулардыр. Ол ерлери Элгазар руханы, Нунуң оглы Ешува ве ысрайыл тирелериниң уругбашылары олара мүлк хөкмүндө пайлап бердилер. ²Реббиң Мусаның үсти билен олара буйрушы ялы, олар мүлк ерлери докуз тирәниң ве бир саны ярим тирәниң арасында биже атышмак билен пайлашдылар. ³Себәби Муса ики тирә ве манаша тиресиниң ярысына мүлк ери Иорданың гүндогарындан берипди, эмма леви тиресине оларын арасындан мүлк бермәнди. ⁴Юсубың неслинден манаша ве эфрайым тирелери гелип чыкды. Муса левилере ерден пай бермәнди, олара яшамак үчин диңе галалары, малдарчылык ве башга эмләклери үчин өри мейданларыны берипди. ⁵Шейлеликте, ысрайыллар ерлери Реббиң Муса буйрушы ялы эдип пайлашдылар.

Калеп Хеброны мүлк аляр

⁶Яхуда тиресинден бирнөче адам Ешуваның янына Гилгала гелди. Оларын арасындан Кенизиң агтыгы Епуннәниң оглы Калеп оңа шейле дийди: «Реббиң Кадешбарнеяда икмиз хакда Худайың адамы Муса айдан

сөзлерини билиәнсиң. ⁷Реббиң гулы Муса ери гизлинликде гөзден гечирмек үчин Кадешбарнеядан мени иберенде, мен кырк яшымдадым. Шонда мен оңа йүрегимдәки жогабы гетирипдим. ⁸Эмма мениң билен биле гиден доганларым халкың йүрегине ховсала салдылар, мен болсам диңе Худайым Реббиң ызына эрдим. ⁹Шол гүн Муса касам эдип: „Аягының басжак ерлери сениң ве чагаларының хемишелик мүлки болар, себәби сен тутуш калбың билен Худайым Реббиң ызына эрдиң“ дийипди. ¹⁰Шейлеликте, Өз сөз берши ялы, Реб мени дири галдырды, Реббиң Муса сөз берен дөврүндө бәри эй-йәм кырк бәш йыл гечипдир. Шол дөвүр ичинде ысрайыллар чөлде сергездан гезипдилер. Ине, инди мен сегсен бәш яшадым. ¹¹Бу гүнки гүн хем мен Мусаның өзүми иберен гүнүндәки ялы гужурлы. Сөвешмәге хениз хем гужур-гайратым етжек. ¹²Шоңа гөрә-де, Реббиң шол гүнки айдан бу даглыкларыны маңа бер. Ол ерде анакларын яшаяндыгыны, галаларының улудыгыны ве оларын берк сакланындыгыны шол гүн өзүң хем эшидипдиң. Реббиң айдышы ялы, мен олары ковуп чыкарамын, Реб мениң билен биле болар». ¹³Ешува Епуннәниң оглы Калепе ак пата берди, оңа мүлк ер хөкмүндө Хеброны багыш этди. ¹⁴Кенизиң агтыгы Епуннәниң оглы Калепиң Ысрайыл Худайы Реббе йүрекден сыгынандыгы үчин, Хеbron онуң хемишелик мүлки болуп галды. ¹⁵Хеброның өңки ады Кирятгарба экен. Арба анакларын арасында иң бейик адам экен. Шунлукда, ер урушдан дынып ратланды.

15-нжи бап

Яхуда тиресиниң мүлк ери

¹Биче атышыкда яхуда тиресиниң уругларының пайына шу ашакдакы ерлер дүшди: гүнортада оларың мейданы Эдомың арачәги билен, гүнорта Син чөллүгине ченли барып етйәр. ²Оларың гүнорта арачәги узалып гидйән гүнортадакы айлаглардан, Өли деңзиң гутарян еринден башланяр. ³Соңра ол гүнорта Ичян гечидине тарап довам эдип, Син чөлүнден гечйәр. Кадешбарнеяның гүнортасындан Хесрона ве Аддара чыкып, ол ерден Карка тарап өврүлйәр. ⁴Соңра Асмондан гечип, Мүсүр дерясына ченли узалып гидйәр ве Ортаер деңзинде серхет гутаряр. Бу оларың гүнорта арачәги болар. ⁵Яхуда тиресиниң гүндогар арачәги Өли деңиз болупдыр. Бу гүндогар арачәк демиргазыкга тарап Иордан дерясының Өли деңзе гуйян ерине ченли узалып гидйәр. Демиргазыкдакы арачәк Иорданың деңзе гуйян еринден, деңиз айлагындан башланяр. ⁶Бу ерден арачәк Бейтхогла ченли барып, демиргазыкда Бейтарабадан гечйәр ве Рубен оглы Боханың ады дакылан даша ченли гидйәр. ⁷Соңра арачәк Акор жүлгесинден Дебире ченли ёкары галып, демиргазыкда акымың гүнортасында ерлешйән Адуммым байырлыкларының гаршысындакы Гилгала тарап өврүлйәр. Арачәк бу ерден Эйншемеш чешмесине ченли довам эдип, Эйнрогеле етйәр. ⁸Бу ерден арачәк ябусларың галасы Иерусалимде ерлешйән дүзлүгиң гүнортасындакы Бенхинном дересинден ёкары галяр. Соңра ол

Бенхинном дересиниң гүнбатырының гаршысындакы дагларың депесине ченли галып, демиргазыкдакы Рапа жүлгесиниң ахырына ченли баряр. ⁹Дагларың гершинден арачәк Нептова чешмесиниң гөзбашына тарап айланяр. Ол ерден хем Эпрон даглыгындакы галалара тарап гелйәр. Соңра ол Багала (бу Кирятегарым) тарап ашак дүшйәр. ¹⁰Соңра серхет гүнбатар Багаладан Сегир дагына тарап айланяр, демиргазыкда Кесалон галаның Егарым дагларына ченли гидип, Бейтшемеше тарап өврүлйәр ве Тимнаның үсти билен айланып гечйәр. ¹¹Ол ерден Экроның демиргазык тарапына гидйәр ве Шикарона тарап айланып, Багала дагының үсти билен Ябнееле гелйәр. Иң соңунда арачәк Ортаер деңзинде гутаряр. ¹²Ортаер деңзи ве онуң кенарлары гүнбатар арачәги эмеле гетирийәр. Яхуда тиресиниң уругларының әхли тараплайын арачәги, ине, шудур.

Калеп Хеброны ве Дебири басып аляр

¹³Реббиң буйрушы ялы, Ешува яхуда тиресиниң мүлк ериндәки Кирятарбаны, ягны Хеброны Епуннәниң оглы Калебе берди. Бу ер Анагың атасының хатырасына Кирятарба дийип атландырылыпды. ¹⁴Калеп ол ерден анакларың үч уругыны: Шешайы, Ахыманы ве Талмайы чыкарып ковды. Булар Анагың несиллеридир. ¹⁵Бу ерден ол Дебириң илаты билен урушмага гитди. Дебире өң Кирятсепер дийилйәрди. ¹⁶Калеп: «Еңиш газанып, Кирятсепери басып алана, гызым Аксаны гелин эдип бержек» дийди. ¹⁷Бу галаны Калебиң доганы, Кеназың оглы Отниел

басып алды. Калеп өз гызы Аксаны оңа берди. ¹⁸Той гүни Акса өз какасының янына гидип, ондан ер дилемек үчин Отниелден разылык алды. Акса барып, эшегинден дүшенде, Калеп ондан: «Гызым, нәме дилегиң бар?» дийип сорады. ¹⁹Акса какасына: «Маңа пешгеш берсене. Сен маңа Негеп чөлүнің гурак ерлерини бердиң, маңа сув булакларыны-да берэй!» дийди. Шунлукда, Калеп ёкаркы ве ашакы чешмелери хем оңа багыш этди. ²⁰Ине, яхуда тиреси өз уругларына гөрө шу ерлери мүлк эдип алды: ²¹Эдомың арачегиниң голайындакы гүнор-та Негеп чөлүнде олара шу галалар дегишлидир: Кабсеел, Эдер, Ягур, ²²Кина, Димона, Адада, ²³Кедеш, Хасор, Йытнан, ²⁴Зип, Телем, Бегалот, ²⁵Хасорхадат, Кирётхесрон (бу Хасор), ²⁶Эмом, Шема, Молада, ²⁷Хасаргада, Хешмон, Бейтпелет, ²⁸Хасаршугал, Беершеба, Бизётя, ²⁹Багала, Ией, Эсем, ³⁰Элтолат, Кесил, Хорма, ³¹Зиклаг, Мадманна ве Сансанна, ³²Левавот, Шилхим, Айын ве Риммон – оларың обалары билен биле жеми йигрими докуз гала. ³³Гүнбатар байырлыкларда: Эштавол, Сорга, Ашна, ³⁴Занова, Эйганным, Тапува, Эйнам, ³⁵Ярмут, Адуллам, Соко, Азека, ³⁶Шагарайым, Адытайым, Гедера, Гедеротайым – обалары билен биле жеми он дөрт гала.

³⁷Сенан, Хадаша, Мигдалгат, ³⁸Дилеган, Миспе, Ёктеел, ³⁹Лакыш, Боскат, Эглон, ⁴⁰Каббон, Лахмас, Китлиш, ⁴¹Гедерот, Бейтдагон, Нагама, Македа. Булар обалары билен биле он алты галадыр.

⁴²Либна, Этер, Ашан, ⁴³Ефтах, Ашна, Несив, ⁴⁴Кегила, Акзып, Мареша – обалары билен биле докуз галадыр.

⁴⁵Экрон галасы ве онуң овнуклы-ирили обалары, ⁴⁶Ашдодың голайындакы әхли галалар ве обалар, Экрондан Ортаер деңзине ченли, ⁴⁷Ашдот галасы ве онуң овнуклы-ирили обалары, Газа галасы ве онуң овнуклы-ирили обалары билен Мүсүр дерясына ве Ортаер деңзиниң кенарларына ченли.

⁴⁸Даглыкларда: Шамыр, Ятыр, Соко, ⁴⁹Данна, Кирятсанна (бу Дебир), ⁵⁰Анап, Эштемо, Аным, ⁵¹Гошен, Холон, Гило – обалары билен биле жеми он бир гала; ⁵²Арав, Дума, Эшган, ⁵³Янум, Бейтапува, Апеге, ⁵⁴Хумта, Кирятарба (бу Хеброн) ве Сигор – обалары билен биле докуз гала; ⁵⁵Магон, Кармел, Зип, Юта, ⁵⁶Йизрегел, Ёкдегам, Занова, ⁵⁷Кейн, Гибга, Тимна – обалары билен биле он гала; ⁵⁸Халхул, Бейтсур, Гедор, ⁵⁹Магарат, Бейтанот, Элтекон – обалары билен биле жеми алты гала; ⁶⁰Кирятбагал (бу Кирятегарым) ве Раба – обалары билен биле ики гала.

⁶¹Чөллүкде: Бейтараба, Мидин, Секака, ⁶²Нибшан, Дузгаласы, Эйнгеди – обалары билен биле жеми алты гала. ⁶³Яхудалар Иерусалимде яшаян ябуслары ковуп чыкарып билмедилер. Ябуслар бу гүнки гүн хем ол ерде яхудалар билен биле яшаярлар.

16-нжы бап

Эфрайым билен гүнбатардакы манаша тирелериниң мүлк ери

¹Осубың несиллериниң пайына биче боюнча Ерихоның голайындакы Иордандан Ерихо чешмесиниң гүндогарына ченли болан ерлер ве Ериходан башланып, Бейтел даглыгына узалып гидйән чөллүк дүшди. ²Арачөк Бейтелден Луза чыккып, Атаротда яшаян аркларың ерине ченли баряр.

³Соңра ол гүнбатара тарап ашак дүшүп, яплетлериң арачәгине, ашакы Бейтхороньң ве Гезериң арачәгине ченли гелип, деңизде тамамлянр. ⁴Шейлеликде, манаша тиресиниң ярысы ве эфрайым тиреси мүлк ерлерини алдылар.

Эфрайым тиресиниң мүлк ери

⁵Эфрайымларын уругларына гөрә алан ерлериниң арачәги шулар болупдыр: оларың мүлк ерлериниң гүндогар арачәги Атаротаддар болуп, ол ёкаркы Бейтхорона ченли баряр. ⁶Ол ерден арачәк Ортаер деңзи билен довам эдип, Микметадың демиргазыгына гелиёр ве Танатшылоның гүндогар тарапына өврүлип, Янованың гүндогарындан гечйёр. ⁷Яновадан Атаротаддара ве Нагара ченли ашак дүшүп, Ерихо биригип, Иордана барып етйёр. ⁸Арачәк Тапувадан чыкып, гүнбатара Кана жүлгесине тарап узалып гидйёрде, Ортаер деңзине етип гутаряр. Ине, эфрайым ярым тиресине оларың уругларына гөрә берлен ерлер шулардан ыбарат. ⁹Эфрайым несиллерине булар билен бирликде манашалара дегишли болан галалардыр обалар хем бөлүнип берилди. ¹⁰Эфрайымлар Гезерде яшаян кенганлары ковуп чыкармадылар. Кенганлар шу гүнлер хем эфрайымларың ишини этмәге межбур эдиллип, оларың арасында яшап йөрлер.

17-нжи бап

Гүнбатардакы манаша тиресиниң мүлк ери

¹Шейле хем, гүнбатардакы манаша тиреси үчин биже атылды. Манаша Юсубың новбахар оглуды. Манашаның илкинжи оглы, Гилгадың какасы Макыр өкде уршужы боландыгы

үчин, биже боюнча онуң уругына Гилгат ве Башан берлипти. ²Манаша тиресиниң бейлеки уругларының: Абыгезериң, Хелегиң, Асрыелиң, Шекемиң, Хепериң ве Шеמידаның хем биже боюнча Иордан дерясының гүнбатар тарапында пайлары барды. ³Манашаның ювлугы, Макырың човлугы, Гилгадың агтыгы, Хепериң оглы Селопхадың огул перзенди ёкды. Онуң диңе бәш гызы болуп, оларың атлары шулардыр: Махла, Нога, Хогла, Милка ве Тирса. ⁴Олар Элгазар руханының, Нунуң оглы Ешуваның ве ёлбашчыларың янына гелип, олара: «Реб Муса агаларымызың уруглары билен бирликде бизе хем мүлк ер бермеги буйрупды» дийдилер. Ешува Реббиң буйругына гөрә, олар хем бәш агасының уругларының арасында мүлк берди. ⁵⁻⁶Шейлеликде, гүнбатардакы манаша тиресине он пай ер берилди. Себәби Манашаның гыз говлуклары хем огул говлуклары билен бирликде мүлк алдылар. Манаша тиресиниң бейлеки уругларына Иордан дерясының гүндогар тарапында мүлк берилди.

⁷Манаша тиресиниң Иордан дерясының гүнбатарында тутян мейданы Ашерден башлап, Микметада ченли, ягны Шекемиң гүндогар тарапына ченли узалып, ол ерден арачәк гүнорта тарап Эйнтапуваның яшайжыларына ченли етйёр. ⁸Тапува галасының даш-төвереги Манаша дегишлиди, эмма Тапува галасы эфрайымлылар дегишли болан Манашаның арачәгинде ерлешйёрди. ⁹Соңра арачәк Кана акымының гүнорта тарапы билен ашак дүшйёр. Акымың гүнортасындакы галалар Манашада ерлешселер-де, Эфрайыма дегишли

болупдыр. Манашаның арачэги акымың демиргазык тарапында болуп, ол Ортаер деңзинде гутаряр. ¹⁰Гүнорта тарап Эфрайыма, демиргазык болса Манаша дегишли болуп, оларың гүнбатар арачэги Ортаер деңзи болупдыр. Оларың демиргазык-гүнбатар тарапы – Ашер, демиргазык-гүндогар тарапы болса Ысакар болупдыр. ¹¹Ысакардан ве Ашерден манашалара обалары билен Бейтшеяны, Иблегамы, шейледе Дорун (бу деңиз кенарында), Эндорун, Тагнагың, Мегидоның илатыны ве обаларыны бердилер. ¹²Манашалар ол галаларың яшайжыларыны ковуп чыкарып билмедилер ве кенганлар өз ерлеринде галып, яшамакларыны довам этдирдилер. ¹³Ысрайыллар гүйчлененден соңра, кенганлары өзлери үчин межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер. Эмма олары бүтинлей ковуп чыкармадылар.

Эфрайым ве манаша тирелери ер сораярлар

¹⁴Юсубың несиллери Ешува: «Нәме үчин сен bize бир биже пай ве бир мүлк ер берйәрсин? Бизиң болса адам санымыз көп, бизи Реб ялкады» дийдилер. ¹⁵Ешува олар: «Эгер сизиң адам саныңыз көп болса ве Эфрайым даглыклары сизе дарлык эдйән болса, онда токайлар гидиңде, шол ерде перизлериң ве рапаларың еринден өзүңизе ер ачын» дийди. ¹⁶Юсубың несиллери оңа: «Бу даглык мейданлар бизиң үчин етерлик дәл. Дүзлүкде яшаян әхли кенганларың, шейле хем, Бейтшеянда, онуң обаларында ве Йизрегел жүлгесинде яшаянларың демир сөвеш арабалары бар» дийдилер. ¹⁷Соңра Ешува Юсубың несиллери болан манашала-

ра ве эфрайымлара йүзленип, шейле дийди: «Сиз көп санлы ве сизде улы гүйч бар, шонуң үчин хем сизе дине бир биже пай берип гоймалы дәлдир. ¹⁸Даглык мейданлар сизиңки болар. Ол ер токайлык болса-да, сиз оны арассаласаңыз, онуң дашкы серхетлерине ченли сизиңки болар. Кенганларың демир сөвеш арабалары бар болса-да, гүйчли болсалар-да, сиз олары ковуп чыкармагы башарарсыңыз».

18-нжи бап

Галан ерлериң пайланылышы

¹Тутуш ысрайыл жемагаты Шилода йыгнанышды ве ол ерде Реббе йүз тутулян чадыр гурулды. Чүнки әхли ерлер ысрайыллара табын болупды. ²Энтек ысрайыллардан өз мүлк ерини алмадык ене-де еди тире галыпды. ³Шонуң үчин хем Ешува олар шейле дийди: «Сиз хачана ченли ата-бабаларыңызың Худайы Реббиң өзүңизе берен ерлерини алмага бипервай гарап гезжексиниз?» ⁴Хер тиреден үч адамы сайлаң, мен олары ерлере айланмага ибержек, олар хер тирә етйән мүлк ери язга гечирсинлерде, мениң яныма алып гелсинлер. ⁵Ерлери мүлк пайыны алмадык еди тирәниң арасында бөлсүнлер. Яхудалар өз өңки еринде гүнортада галар, Юсубың несиллери болса демиргазыкдакы еринде галар. ⁶Мүлк ериң еди белегини хем язга гечириңде, маңа гетирип бериң. Мен шу ерде Худайымыз Реббиң хузурында сизиң үчин биже атарын. ⁷Сизиң араңызда левилериң пайы ёкдур, себәби оларың пайы Реббе руханы хөкмүнде гулдук этмекдир. Гатлар, рубенлер

ве манаша тиресиниң ярысы эййэм өз мүлк ерлерини Иордан дерясының гүндогарындан алдылар. Бу ерлери олара Реббин гулы Муса берипди». ⁸Шейдип, адамлар ёла дүшдүлөр. Ешува ерлери өвренмәге гидйән ол адамлара шейле буйрук берди: «Әхли ерлери айланып чыкың ве оны язга гечириң-де, ызыңыза мениң яныма гелиң. Мен бу ерде Шилода Реббин хузурында сизиң үчин биже атжакдырын». ⁹Шейлеликде, адамлар ерле-риң ичинден гечип, олары галама-гала еди бөлеге бөлүп, гөзден гечириш китабына яздылар. Соңра олар Шилодакы дүшелгә – Ешуваның янына гайдып гелдилер. ¹⁰Ол ерде Ешува Реббин хузурында биже атып, ерлери ысрайылларың тирелерине өзлери-ниң бөлүшлери ялы пайлады.

Бенямин тиресиниң мүлк ери

¹¹Илкинжи болуп, бенямин тиресиниң уругларының бижеси чыкды. Оларың бижесине дүшөн пай яхударлар билен Юсуп несиллериниң аралыгындакы ерлер болды. ¹²Оларың арачәгиниң демиргазык тарапы Иордан дерясындан башланяр, соң арачәк демиргазыкда Ерихо гершине чыкып, даглыкларың үсти билен гүнбатар тарапа өврүлип, Бейтавен чөллүгинде гутаряр. ¹³Бу ерден арачәк илерлигине Лузун (бу өңки Бейтел) гүнорта гершине ченли гелйәр. Соңра ашакы Бейтхоронның гүнортасындакы даглыктан Атаротаддара дүшйәр. ¹⁴Соңра ол ерден айланып, дагларың гүнбатар тарапына өврүлйәр, яхудалара дегигшли болан Кирятбагала (өңки Кирятегарым) гелйәр. Бу оларың гүнбатар тарапының арачәгидир. ¹⁵Гүнорта арачәк Кирятегарымың четинден башлап,

Нептова чешмесине ченли гелип етйәр. ¹⁶Соңра арачәк Бенхинном дересиниң янындакы дагларың этегине ченли ашак дүшүп, Рапа дересине гелйәр. Ол демиргазыга Хинном дересине тарап ашак довам эдип, ябусларың галасының гүнорта эңниди билен Эйрогеле барып етйәр. ¹⁷Инди болса арачәк демиргазыктан айланып, Эйншемеше гелйәр. Соңра Адуммым гечидиниң гаршысындакы Гелилода ченли узалып, Рубен оглы Боханың дашына тарап ашак дүшйәр. ¹⁸Соңра Бейтарабаның демиргазык эңниди билен гечип, Араба дүзлүгине тарап ашак дүшйәр. ¹⁹Арачәк Бейтхогланың демиргазыгы билен гидип, Өли деңзиң демиргазык айлагында ве гүнортада Иорданың четинде гутаряр. Бу оларың гүнорта арачәги болупдыр. ²⁰Оларың гүндогар арачәги Иордан болупдыр. Бу бенямин тиресиниң уруглары боюнча әхли тараплайын арачәкленен мүлк ерлери болупдыр. ²¹Ине, булар болса бенямин тиресиниң уруглары боюнча алан галалары: Ерихо, Бейтхогла, Эмеккесис, ²²Бейтараба, Самарайым, Бейтел, ²³Авым, Пара, Опра, ²⁴Кепар-аммоны, Опны, Геба – обалары билен биле жеми он ики гала. ²⁵Гибгон, Рама, Беерот, ²⁶Миспа, Кепира, Моса, ²⁷Рекем, Йирпеел, Тарала, ²⁸Села, Хаелеп, Ябус галасы (бу – Иерусалим), Гибга ве Кирятегарым – обалары билен биле он дөрт гала. Бу бенямин тиресиниң өз уругларына гөрә алан мүлк еридир.

19-нжы бап

Шимгон тиресиниң мүлк ери

¹Икинжи гезек шимгон тиресиниң уругларының бижеси чыкды. Оларың

мүлки яхуда тиресиниң мүлк еринин ичинден дүшди. ²Шимгон тиресинин мүлк ерлери шулар болупдыр: Беершеба, Шеба, Молада, ³Хасаршугал, Бала, Эсем, ⁴Элтолат, Бетул, Хорма, ⁵Зиклаг, Бейтмаркабот, Хасарсуса, ⁶Бейтлебаот, Шарухен – обалары билен биле он үч гала. ⁷Айын, Риммон, Этер, Ашан – обалары билен биле дөрт гала. ⁸Багалатбегериң ве Негеп чөлүндәки Раманың даштөверегиндәки обалар хем шоңа гирийәрди. Буларың бары Шимгон тиресиниң өз уругларына гөрә алан мүлк ерлеридир. ⁹Шимгон тиресине мүлк ер яхудаларың пайындан бөлүнп берилди. Яхудаларың ер пайларының өзлеринден артыкдыгы себәпли, шимгон тиреси мүлк ерини оларың пайындан алды.

Зебулун тиресиниң мүлк ери

¹⁰Үчүнжи гезек зебулун тиресиниң уругларының бижеси чыкды. Оларың мүлк ериниң арачәги Сарыда ченли узалар. ¹¹Арачәк гүнорта Маргала ченли гидип, Даббешедә барып етйәр ве Ёкнегамың гүндогар акымына гелйәр. ¹²Соң Сарыддан ызына гайдып, Гүнүң догян тарапына Кислоттабора гелйәр. Ол ерден Даберада гелип, Япыя тарап ёкары чыкяр. ¹³Ол ерден гүндогара Гатхепере ве Этказына тарап гечйәр, соңра Риммона тарап довам эдип, Нега тарап өврүййәр. ¹⁴Демиргазык арачәк Ханнатона тарап айланып, Йыптахел жүлгесинде гутаряр. ¹⁵Катат, Нахалал, Шимрон, Йыдала, Бейтуллахам – обалары билен биле он ики гала. ¹⁶Ине, булар Зебулун тиресиниң уруглары боюнча алан мүлк ери, оларың галалары ве обаларыдыр.

Ысакар тиресиниң мүлк ери

¹⁷Дөрдүнжи гезек ысакар тиресиниң уругларының бижеси чыкды. ¹⁸Оларың ерине шулар дегишлидир: Йизрегел, Кесуллот, Шунем, ¹⁹Хапарайым, Шиён, Анахарат, ²⁰Рабыт, Кишён, Эбес, ²¹Ремет, Эйнганным, Эйнхадда, Бейтпаззес. ²²Арачәк Табора, Шахасума, Бейтшемеше янашып, Иорданда гутаряр – обалары билен биле алты гала. ²³Ине, булар Ысакар тиресиниң уруглары боюнча алан мүлк ерлери, галалары ве обаларыдыр.

Ашер тиресиниң мүлк ери

²⁴Бәшинжи гезек ашер тиресиниң уругларының бижеси чыкды. ²⁵Оларың арачәги Хелкат, Халы, Бетен, Акшاپ, ²⁶Аламмелек, Аамат, Мишал; гүнбатар Кармел дагына ченли ве Шихорлыбнат галасына ченли барып етйәр. ²⁷Соңра арачәк ызына гүндогара Бейтдагона тарап айланып, Зебулуна, Йыптахел жүлгесине, демиргазыкда Бейтемеге ве Негиеле баряр. Соңра ол демиргазыкда Кабула, ²⁸Эбронна, Рехоба, Хаммона, Кана ве Бейик Сидона ченли довам эдйәр. ²⁹⁻³⁰Шундан соң серхет Рама өврүлип, берк Сур галасына гелйәр ве ене-де ызына Хоса тарап айланып, Ортаер деңзинде гутаряр. Оларың ерлерине Махалап, Акзып, Умма, Апек, Рехоп үлкелери хем дегишлидир. Олар обалары билен биле жеми йигрими ики галадыр. ³¹Ашер тиресиниң уруглары боюнча алан мүлк ерлери, галалары ве обалары, ине, шулардан ыбаратдыр.

Нафталы тиресиниң мүлк ери

³²Алтынжи гезек нафталы тиресиниң уругларының бижеси чыкды.

³³Оларын арачәги Хелепден, Сагананымдакы дуб токайларындан, Адамынекепден ве Ябнеелден Лаккума ченли гелип, ол Иорданда гутаряр. ³⁴Серхет гүнбатара Азноттабора өврүлип, соң Хукога баряр, гүнорта тарапдан Зебулуна, гүнбатар тарапдан болса Ашере ве гүндогар тарапдан Иорданың якасында болан Яхуда янашяр. ³⁵Олара дегишли болан берк галалар шулардыр: Сиддим, Сер, Хаммат, Ракат, Киннерет, ³⁶Адама, Рама, Хасор, ³⁷Кедеш, Эдрей, Эйнхасор, ³⁸Йырон, Мигдалел, Хорем, Бейтанат ве Бейтшемеш – обалары билен биле он докуз гала. ³⁹Бу болса нафталы тиресиниң уругларына гөрә дүшен мүлк ерлери, галалары ве обаларыдыр.

Дан тиресиниң мүлк ери

⁴⁰Единжи гезек дан тиресиниң уругларының бижеси чыкды. ⁴¹Оларың пайына дүшен мүлк ерлер шулардан ыбарат: Сорга, Эштавол, Иршемеш, ⁴²Шагалбын, Аялон, Йытла, ⁴³Эйлон, Тимна, Экрон, ⁴⁴Элтеке, Гибетон, Багалат, ⁴⁵Ехут, Бенейберак, Гатриммон, ⁴⁶Мейяркон ве Яфоның гаршысындакы ерлер билен Ракон. ⁴⁷Эммадан тиресине өз ерлерини элемек агыр дүшди, олар Лешеме гаршы сөвеше чыкып, оны басып алдылар. Олары гылычлап өлдүрип, ерлерини өзлерине мүлк эдип алдылар ве ол ерде ерлешдилер. Олар Лешеме Дан дийип, аталары Даның адыны гойдулар. ⁴⁸Ине, бу болса дан тиресиниң уруглары боюнча алан мүлк ерлери, оларың галалары ве обаларыдыр.

Ер пайламак иши тамамланяр

⁴⁹Мүлк ерлери арачәкләп бөлүп гутаранларындан соң, ысрайыллар өз

араларындан Нунуң оглы Ешува мүлк пай бердилер. ⁵⁰Олар оңа Реббич буйругы боюнча Эфрайым даглыгындакы Тимнатсерах галасыны бердилер. Бу галаны онуң өзи сорапды. Ешува бу галаны тәзеден гуруп, ол ерде орнашды. ⁵¹Ине, шулар Элгазар руханының, Нунуң оглы Ешуваның ве Ысрайыл тирелериниң уругбашыларының Реббе йүз тутулян чадырың гирелгесинде, Шилода Реббич хузурында Ысрайыл тирелерине биче боюнча пайлап берен мүлк ерлеридир. Шейлелик билен, олар ерлери пайламак ишини тамамладылар.

20-нжи бап

Гачыбаталга галалары

(Канун таглыматы 19:1-13; Чөлде 35:6-34)

¹Реб Ешува шейле дийди: ²«Ысрайыллара айт: Мен сизе Мусаның үсти билен гачыбаталга галалары барада айдыпдым. Шоларың хайсы галалар болмалыдыгыны сиз өз араңызда кесгитлән. ³Төтәнликден я-да ялңышлык билен адам өлдүрен ганхор ол ере гачып, өзүни горап билер. Гой, ол галалар ганхорлар үчин өлдүрилиниң хоссарындан гачыбаталга болсун. ⁴Кимде-ким шол галаларың бирине гачып барса, ол адам галаның гирелгесинде, дервезөниң агзында дуруп, шол галаның яшулуларына эшитдирип, өз ягдайыны хабар берсин. Олар ол адамы өз яшайжыларының бири хөкмүнде кабул эдип, оңа өз араларында галада яшамага орун берерлер. ⁵Эгер-де онуң ызындан өлдүрилиниң хоссары ар алмак үчин гелсе, онда галадакы яшулулар ганхоры онуң элине бермели дәлдирлер,

себәби ганхор онуң якыныны бил-кастлайын өлдүрмәндир. Өлдүрөн адамы билен онуң өң хич хили душманчылыгы болмандыр. ⁶Жемагат үйшүп, ганхор барада хөкүм чыкарянча ве тә шол вагткы баш руханы өлйәнчә, гой, ол шол галада яшаберсин. Сонра ол гачып гайдан галасына, өз өйүне доланып билер». ⁷Шейлелик билен, олар Нафталы даглыгында Желиледе Кедеш галасыны, Эфрайым даглыгында Шекеми ве Яхуда даглыгында Кирятарбаны (Хеброны) белледилер. ⁸Шейле хем Иордан дерясының аңырысындан Ерихонның гүндогарында олар рубен тиресинден дүзлүкдәки чөлде ерлешйән Бесери, гат тиресинден Гилгатдакы Рамоды, манаша тиресинден Башандакы Голаны белледилер. ⁹Бу галалар әхли ысрайыллар ве оларың арасында яшаян гелмишеклер үчин гачыбаталга хөкмүнде белленилди. Адамы төтәнликде өлдүрөн ганхор шол галалара гачып барып, ондан ар алмакчы болян хоссарлардан башыны гутарып билер. Жемагат маслахатлашып, адалатлы хөкүм чыкарянча, ол ганхор шол галада ховпсузлыкда яшап билер.

21-нжи бап

Левилере берлен галалар

¹Леви тиресиниң ёлбашчылары Элгазар руханының, Нунуң оглы Ешуваның ве әхли Ысрайыл тирелериниң уругбашыларының янына гелдилер. ²Левилер Кенган юрдуның Шило галасына гелип, олар: «Реб бизе яшамак үчин галалар ве ири шахлы малларымыз үчин өри мейданлар бермеги Муса аркалы буйрупды» дийдилер. ³Шейлеликде,

Реббин буйругы боюнча ысрайыллар левилере өз мүлк ерлеринден шу ашакдакы галалары ве өри мейданларыны бердилер. ⁴Илкинжи кохат уругының бижеси чыкды. Левилерден болан Харун руханының несиллерине биже боюнча яхуда, шимгон ве бенямин тирелеринден сайланып, он үч гала берилди. ⁵Бейлеки галан кохат уругына биже боюнча эфрайым, дан тирелеринден ве гүнбатардакы манаша тиресинден он гала берилди. ⁶Гершон уругы хем биже атышыкда ысакар, ашер, нафталы тирелеринден ве Башандакы манаша тиресинден өзлерине он үч гала алдылар. ⁷Мерары уругы өзлерине рубен, гат ве зебулун тирелеринден он ики гала алдылар. ⁸Шейлеликде, ысрайыллар Реббин Мусаның үсти билен буйрушы ялы, бу галалары өри мейданлары билен бирликде левилере биже боюнча пайлап бердилер. ⁹⁻¹⁰Ысрайыллар левилерден болан кохат уругындан Харунның несиллерине яхуда ве шимгон тирелериниң хайсы галаларыны бермелидигини кесгитледилер, себәби оларың бижеси биринжи чыкыпды. ¹¹Ысрайыллар олара Кирятарбаны (Арба Анагың какасыды) берипдирлер. Бу Яхуда даглыгындакы Хеброн галасы болупдыр, онуң даш-төверегини өри мейдан тутяр. ¹²Эмма галаның якынындакы ачык мейданларыны ве онуң обаларыны болса Епунне оглы Калеп мүлк ер хөкмүнде алыпды. ¹³Харун руханының несиллерине ганхорлар үчин гачыбаталга болан Хеброн галасыны ве Либнаны, ¹⁴Ятыры, Эштемованы, ¹⁵Холоны, Дебири, ¹⁶Айыны, Ютаны, Бейтшемеш, оларың хер бириниң өри мейданлары билен биле бу ики

тиреден жеми докуз гала бердилер. ¹⁷Олар бенямин тиресинден хем шу галалары алдылар: Гибгоны, Гебаны, ¹⁸Анатоды ве Алмоны, оларың херсиниң өри мейданлары билен биле жеми дөрт гала. ¹⁹Шу саналан он үч гала өри мейданлары билен биле Харун руханының несиллерине берилди. ²⁰Левилериң кохат неслиниң галан бөлеги биче боюнча эфрайым тиресинден галалар алдылар. ²¹Олар ганхорлар үчин гачыбаталга болан, Эфрайым даглыгындакы Шекем галасыны, шейле хем Гезери, ²²Кибсайымы, Бейтхороны өри мейданлары билен биле олара бердилер. Булар жеми дөрт галадыр. ²³Олардан тиресинден Элтеке, Гибетон, ²⁴Аялон ве Гатриммон галаларыны өри мейданлары билен биле алдылар. Булар жеми дөрт галадыр. ²⁵Олара гүнбатардакы манаша тиресинден шу галалары: Тагнагы, Гатриммоны – жеми ики галаны өри мейданлары билен биле бердилер. ²⁶Шу ёкарда саналан он гала, өри мейданлары билен бирликде кохат несиллериниң галан бөлегине берилди. ²⁷Левилериң гершон уругына гүндогардакы манаша тиресинден ганхорлар үчин гачыбаталга болан Башандакы Голан галасы ве Беештераг – жеми ики гала, оларың өри мейданлары билен биле берилди. ²⁸Ысакар тиресинден болса олара Кишён, Даберат, ²⁹Ярмут, Эйнганним галаларыны – жеми дөрт галаны оларың өри мейданлары билен биле алдылар. ³⁰Ашер тиресинден олара Мишал, Абдон, ³¹Хелкат ве Рехоп галалары – жеми дөрт гала херсиниң өри мейданлары билен биле берилди. ³²Олара нафталы тиресинден ганхорлар үчин гачыбаталга болан,

Желиледэки Кедеш галасы, шейле хем Хаммотдор, Картан галалары – жеми үч гала өри мейданлары билен биле берилди. ³³Шу саналан он үч гала, оларың өри мейданлары билен бирликде гершон уругына берилди.

³⁴Левилериң галан мерары уругына болса зебулун тиресинден галалар берилди. Олара Ёкнегам, Корта, ³⁵Риммон, Нахалал галалары – жеми дөрт гала херсиниң өри мейданлары билен биле берилди. ³⁶Рубен тиресинден олара Бесер, Якса, ³⁷Кедемот, Мейпагат галалары – жеми дөрт гала херсиниң өри мейданлары билен биле берилди. ³⁸Гат тиресинден олара ганхорлар гачыбаталга эдилеп белленен Гилгатдакы Рамот галасы ве Маханайым, ³⁹Хешбон, Язер галалары өри мейданлары билен биле берилди. Булар жеми дөрт галадыр. ⁴⁰Шейлеликде, левилериң галан мерары уругының пайына биче боюнча жеми он ики гала дүшди. ⁴¹Ысрайыллардан левилере мүлк хөкмүнде берлен галаларың жеми өри мейданлары билен бирликде кырк секиз болды. ⁴²Шол галаларың хер бириниң даш-төверегини өри мейдан гуршап алярды. Өри мейдансыз екеже-де гала ёкды.

⁴³Ине, Реб ысрайылларың ата-бабаларына ант ичип сөз берен ериниң эхлисини олара берди. Олар бу ерлери эелэп, ол ерде яшадылар. ⁴⁴Реб оларың ата-бабаларына сөз берши ялы, олара эхли тарапдан паракатчылык берди. Оларың душманларының екежеси хем оларың өңүнде дуруп билмеди. Реб оларың душманларыны өз эллерине берди. ⁴⁵Реббиң Ысрайыл несиллерине берен ажайып вадаларыңдан екеже сөзи хем ерине

етмән галмады. Оларың әхлиси хакыкат йүзүнде бержай болды.

22-нжи бап

Гүндогар тирелер өз мүлклерине доланялар

¹Соңра Ешува рубен, гат тирелерини ве гүндогардакы манаша тиресини янына чагырып, ²олара шейле дийди: «Сиз Реббиң гулы Мусаның буйрукларыны ерине етирдиңиз ве мениң әхли табшырыкларыма боюн болдуңыз. ³Бүтин шол вагтың довамында сиз доганларыңызы шу гүне ченли еке ташламадыңыз ве өз Худайыңыз Реббиң буйрукларыны дыкгат билен ерине етирдиңиз. ⁴Ине, Худайыңыз Реб сизиң доганларыңыза сөз берши ялы, олара парахатчылык берди. Шонуң үчин хем, инди сиз өз өйлеринизе, ягны Реббиң гулы Мусаның Иордан дерясының бейлеки тарапында сизе берен ерлерине эелик этмәге доланып барың. ⁵Эмма Реббиң гулы Мусаның сизе берен буйрукларыны ве кануныны долы бержай эдиң. Худайыңыз Ребби сөйүң, әхли ерде Онуң ёлундан йөрәң, табшырыкларыны ерине етириң, Оңа бил баглаң ве бүтин йүрегиниз билен жантенден Оңа гуллук эдиң». ⁶Соңра ак пата берип, Ешува олары угратды ве олар өз өйлерине гайтдылар. ⁷Ине, манаша тиресиниң ярысына Мусаның Башанда берен ери, эмма Ешува бейлеки ярысына Иордан дерясының демиргазык тарапында, өз доганларының арасындан берди. Шейлеликде, олар ак пата берип, өйлерине угратды. ⁸Ешува олар: «Улы байлык билен, сүри-сүри мал билен, алтын-күмүш билен, мис-демир билен, көп эгин-

эшик билен ызыңыза доланың. Душманларыңызы енип, олардан алан олжаларыңызы өз доганларыңыз билен пайлашың» дийди. ⁹Шейлеликде, рубен, гат тирелери ве гүндогардакы манаша тиреси Кенганың Шило галасындакы бейлеки ысрайыллары ташлап, Гилгада тарап, Реббиң Мусаның үсти билен олар берен мүлк ерлерине эелик этмәге ызларына гайтдылар.

Иорданың янындакы гурбанлык сыпасы

¹⁰Рубен, гат тирелери ве гүндогардакы манаша тиреси Кенганда Иорданың голайына гелип, деряның якасында әпет бир гурбанлык сыпасыны бина этдилер. ¹¹Ине, рубенлерин, гатларың ве гүндогардакы манаша тиресиниң Кенганың арачәгинде, Иорданың боюнда, ысрайылларың тарапында гурбанлык сыпасыны гурандыклары барадакы хабар ысрайыл халкына гелип етди. ¹²Бу тәзелиги эшиденлеринде, тутуш ысрайыл жемагаты Шилода бир ере йыгнанып, олар гаршы сөвешмәге аяга галды. ¹³Соңра ысрайыллар Гилгада тарап – рубенлерин, гатларың ве гүндогардакы манаша тиресиниң үстүне Элгазар руханының оглы Пинехасы ибердилер. ¹⁴Онуң билен биле он саны ёлбашчы хем гитди. Олар ысрайылың хер тиресинден сайланып, херси ысрайыл уругларының баштутаныдылар. ¹⁵Олар Гилгада – рубенлерин, гатларың ве гүндогардакы манаша тиресиниң янына гелип, олар шейле дийдилер: ¹⁶«Реббиң тутуш жемагаты шейле дийяр: „Бу нәхли дөнүклик? Сиз Ысрайыл Худайы Реббиң гаршысына чыкдыңызмы?»

Сиз Реббе гулдук этмекден йүз өвүр-диңизми? Сиз өз гурбанлык сыпаңызы гуруп, Реббе гаршы баш гөтерйәңизми? ¹⁷Бизиң үчин Пегорың кануны бозаны азмы нәме? Чүнки ол Реббиң жемагатына гыргын кеселини гетирди. Биз энтеклер хем ондан тәмизленип билемзок. ¹⁸Сиз болса бу гүн Ребден боюн товладыңыз! Эгер сиз бу гүн Реббе баш гөтерсениз, эртир Ол тутуш ысрайыл жемагатына гөз гөркөзер. ¹⁹Эгер сизиң мүлк ерлериңиз пәк болмаса, онда Реббиң топрагына – мукаддес чадырың дуран ерине гечиң-де, мүлк ериңизи бизиң арамыздан алың. Эмма бизиң Худайымыз Реббиң гурбанлык сыпасындан башга өз гурбанлык сыпаңызы гуруп, Реббе ве бизе гаршы баш гөтермәң. ²⁰Ядыңыздамы, Зераның човлугы Акан Реббе айры гойлан затлардан огурлап, дөнүклик эдипди. Мунуң үчин болса жеза тутуш ысрайыл жемагатының үстүндөн инди. Бу гүнә үчин онуң дине еке өзи өлмәнди«». ²¹Рубен, гат тирелери ве гүндогардакы манаша тиреси Ысрайыл тирелериниң уругбашыларына шейле жогап бердилер: ²²«Реб худайларың Худайыдыр! Реб худайларың Худайыдыр! Ол билйәндир, гой, ысрайыл халкы хем билсин: эгер биз Реббе боюн эгмезлик я-да дөнүклик эден болсак, сизиң бу гүн бизе рехимиңиз инмесин! ²³Эгер биз гурбанлык сыпамызы Реббигет этмек үчин гуран болсак, онуң үстүндө якма гурбанлыгыны я галла садакасыны, я-да саламатлык гурбанлыгыны бермек үчин гуран болсак, онда Реббиң Өзи бизе берк жеза берсин. ²⁴Хакыкатда болса, биз муну этиячлык үчин этдик, себәби вагт

гелер, шонда сизиң несиллериңизниң бизиң несиллеримизден: „Ысрайыл Худайы Реб билен сизиң нәме ишиңиз бар?“ дийип сорарлар. ²⁵Реб Иордан дерясыны бизиң билен сизиң араңыз-да арачәк эдип гойды. Сизиң Ребде хич хили пайыңыз ёк диймезликлери үчин, шейле хем, сизиң несиллериңиз бизиңкилере Реббе сежде этмәге ёл гояр ялы, ²⁶биз өз гурбанлык сыпамызы гурмагы йүрегимизе дүвдүк. Бу якма гурбанлыгы үчин хем дәл, мал садакасы үчин хем дәл. ²⁷Эмма бу сиз билен бизиң ве соңкы несиллеримиңиз арасында субутнама болмагы үчиндир. Мунда биз өз якма гурбанлыкларымыз, мал садакаларымыз ве саламатлык гурбанлыкларымыз бермек билен Реббиң өңүндәки борчларымыз Онуң хузурында ерине етирерис. Вагт геленде, сизиң несиллериңиз бизиң несиллеримизе: „Сизиң Ребде пайыңыз ёк“ дийип, хич хачан айдып билмезлер. ²⁸Шейле хем, биз белли бир нетижә гелдик, хачан хем болса бир вагт олар бизе ве бизиң несиллеримизе шейле дийәйселер, биз олар: „Ата-бабаларымызың Реббе гуран бу гурбанлык сыпасының нусгасына середин, бу якма гурбанлыгы я-да мал садакасы үчин дәл-де, сиз билен бизиң арамызда субутнама болмагы үчиндир“ диерис. ²⁹Мукаддес чадырың өңүндө дуран Худайымыз Реббиң гурбанлык сыпасындан башга үйтгешик гурбанлык сыпасыны гурмак ве онда якма гурбанлыгыны, галла садакасыны я-да мал садакасыны берип, Реббигет эсгермезлик эдип, Оны рет этмеклик бизден даш болсун!»

³⁰Пинехас руханы ве онуң билен гелен жемагат баштутанлары, Ысрайыл тирелериниң уругбашылары

рубенлериң, гатларың ве гүндогардакы манаша тиресиниң айданларыны эшиденлеринде, бу сөзлерден хошал болдулар. ³¹Элгазар руханының оглы Пинехас рубенлере, гатлара ве гүндогардакы манаша тиресине: «Хэзир биз Реббиң өз арамыздадыгыны билйэрис, себэби сиз Реббе гаршы дөнүклик этмэнсиңиз, гайтам, сиз бүтин ысрайыл халкыны Реббиң жезаландырмагыңдан халас этдиниз» дийди.

³²Шундан соң Пинехас ве ёлбашчылар рубенлери ве гатлары Гилганда галдырып, өз юрдуна доланып гелдилер ве ысрайыллара оларың айданларыны гүррүң бердилер. ³³Шейлеликте, ысрайыллар оларың эден ишинден хошал болдулар ве Худая алкыш айтдылар. Шундан соң олар рубенлериң ве гатларың яшаян ерлерине чозуп, олар билен уруш этмек ве олары тоздурмак хакында келам агыз сөз айтмадылар. ³⁴Рубенлер ве гатлар гурбанлык сыпасына «Субутнама» дийип ат бердилер. Олар: «Чүнки бу бизиң арамызда Реббиң Худайдыгының субутнамасыдыр» дийдилер.

23-нжи бап

Ешуваның хошлашык сөзи

¹Реббиң ысрайыллара даштөвөрегиндэки эхли душманларыңдан парахатчылык берениңден бэри көп вагт гечипди ве Ешуваның хем яшы бирчене барып, гожалык яшына етипди. ²Ешува эхли ысрайыллары, оларың яшулуларыны, баштутанларыны, казыларыны ве ёлбашчыларыны янына чагырып, олар шейле дийди: «Инди мениң көпүм гечип, азым галды. ³Худайыңыз

Реббиң сизиң бэхбидиңиз үчин бу миллетлериң барыны нэхили гүне саландыгына өзүңиз гөзли шаятсыңыз. Сизиң үчин сөвешен Худайыңыз Реббиң хут Өзүдир. ⁴Ядыңыздадыр, мен бу миллетлериң ве басып алан бейлеки миллетлеримиң эхли ерлерини, Иордан дерясыңдан Ортаердеңзиниң гүнбатырына ченли болан аралыгы сизиң тирелериңизе биже боюнча мүлк эдип пайлап бердим. ⁵Худайыңыз Реббиң Өзи олары ыза серпикдирип, сизиң өңүңизден ковуп чыкарар. Худайыңыз Реббиң сизе сөз берши ялы, сиз оларың ерлерини эелэрсиниз. ⁶Шонуң үчин хем Мусаның Канун китабындакы языланларың барына боюн эгип, оны долы ерине етирмекде өрэн мерт дурун. Ондан хич яна совулмаң. ⁷Араңызда галып, яшап йөрөн бу гелмишек миллетлер билен гарышмаң, оларың худайларының атларыны агзамаң, оларың адыңдан ант ичмэң, олар гулук эдип, сежде этмэң. ⁸Диңе шу гүнки болшуңыз ялы, Худайыңыз Реббе бил баглан. ⁹Реб сизиң өңүңизден бейик ве гүйчли миллетлери ковуп чыкарды, шу вагта ченли оларың екежеси хем сизиң өңүңизде дуруп билмеди. ¹⁰Сизиң бириңиз оларың мүңүсини гачырдыңыз, себэби Худайыңыз Реб эдил сөз берши ялы, сизиң тарапыңызда сөвешди. ¹¹Шонуң үчин хем сиз Худайыңыз Ребби жантенден сөйүң. ¹²Эмма сиз Ребден йүз өврүп, араңызда дири галан бейлеки миллетлере гошулсаңыз, олар билен гыз алшып-бершип, гарындашлык ачсаңыз, ¹³онда шуны билип гоюң, чүнки сизиң Худайыңыз Реб шондан соң ол миллетлери сизиң өңүңизден ковуп чыкармаз. Терсине, олар сизе дузак ве

тор боларлар, тә Худайыңыз Реббин берен бу говы еринден айрылып ёк болянчаңыз, аркаңызы гамчылап, гөзүңизе тикен болуп дүртүлөрлер. ¹⁴Ине, гөршүңиз ялы, мениң саналгым долды. Худайыңыз Реббин сизе берен әхли ажайып вадаларының екежеси хем ерине етмән галмандыгыны сизин хут өзүңиз месе-мәлим билйәңиз. Онуң хер бир сөзи амала ашды, екежеси хем хакыката өврүлмән галмады. ¹⁵Йөне Худайыңыз Реббин хер бир ажайып вадасының хакыката өврүлиши дек, Өзүңиз берен оңат еринден сизи ёк эдйәнчә, башыңыздан бела-бетерлери-де индерер. ¹⁶Эгерде сиз өзүңизе бержай этмек үчин берлен Худайыңыз Реббин әхтини бозсаңыз ве башга худайлара гулук эдип, олар сежде этсеңиз, онда Реббин гахар-газабы сизин гаршыңыз туташар. Сиз Реббин берен бу оңат еринде шобада хеләк боларсыңыз».

24-нжи бап

Ешува ысрайыллар билен әхт баглашяр

¹Шейлеликде, Ешува әхли ысрайыл тирелерини Шекеме йыгнады. Оларың арасындан Ысрайылың яшулуларыны, баштутанларыны, казыларыны ве ёлбашчыларыны чагырды. Оларың өзлери гелип, Худайың хузурында дурдулар. ²Соңра Ешува әхли халка йүзленип, шейле дийди: «Ысрайыл Худайы Реб шейле диййәр: „Сизин ата-бабаларыңыз мундан көп йыл өң Евфрат дерясының боюнда яшап, башга худайлара гулук эдилер. Оларың бири хем Ыбрайым билен Нахорың какасы Терады. ³Эмма Мен атаңыз Ыбрайымы Евфрат

дерясының боюндан әкидип, тутуш Кенганың ерини бердим ве онуң неберелерини көпелтдим. Мен оңа Ысхак диен бир огул бердим. ⁴Ысхага хем Якуп билен Ысава бердим. Мен Ысава Сегир даглыгыны мүлк бердим, йөне Якуп несиллери билен Мүсүрегитди. ⁵Соңра Мен Муса билен Харуны Мүсүре ибердим ве оларың арасында эден әхли бела-бетерлерим билен мүсүрлилере гөз гөркездим. Шондан соң сизи ол ерден алып чыктым. ⁶Мен сизин ата-бабаларыңызы Мүсүрден алып чыканымда, сиз деңзегелдиңиз. Мүсүрлилер ат-арабалары ве сөвеш арабалы эсгерлери билен сизин ата-бабаларыңызың ызындан Гызыл деңзе ченли коваладылар. ⁷Шонда ысрайыллар перят эдип, Мен-Ребден көмек сорап ялбаранларында, Мен олар билен мүсүрлилерин аралыгыны түм-гаранкылыга гапладым. Мен мүсүрлилерин үстүни деңзин сувы билен өртүп, гарк этдим. Сиз Мениң мүсүрлилере нәме эденими өз гөзлериңиз билен гөрдүңиз. Соңра сиз узак вагтлап чөлде яшадыңыз. ⁸Шейдип, Мен сизи Иорданың гүндогарында яшаян аморларың ерине гетирдим. Олар сизин гаршыңыз урушдылар, эмма Мен олары сизин элиңизе бердим. Мен олары сизин өңүңизде гырып ташладым ве сиз оларың ерлерини өзүңизе мүлк алдыңыз. ⁹Мовабың ханы Сипор оглы Баллак Ысрайыла гаршы урушмага тайярлананда, ол Бегор оглы Билгама сизи нәлетлемек үчин хабар иберди. ¹⁰Эмма Мен Билгама гулак асадым, шейлеликде, ол ене-де сизе ак пата берди ве Мен сизи Баллагың элинден халас этдим. ¹¹Соңра сиз Иордан дерясындан гечип, Ерихо

гелдиниз. Ерихонун яшайжылары хем эдил хетлер, аморлар, перизлер, кенганлар, гиргашлар, хивилер ве ябуслар ялы сизиң гаршыңыза чыкдылар, эмма Мен олары хем сизиң элинize бердим. ¹²Мен ики амор ханыны ховсала салып, олары сизиң өңүңизден ковуп чыкардым. Сиз олары өз гылычларыңыз билен я-да окяйларыңыз билен еңмединиз. ¹³Мен сизе өз зэхметиңизи синдирмедик ерлериңизи ве өз гурмадык галаларыңызы бердим, хэзир сиз ол ерлерде яшап йөрсүңиз. Сиз өз отуртмадык үзүм ве зейтун багларыңызың мивелеринден ийип йөрсүңиз“.

¹⁴Шонуң үчин хем инди сиз Ребден горкуң, Оңа ак йүрекден ыхлас билен гуллуk эдиң. Сиз ата-бабаларыңызың Евфрат дерясының аңырсында ве Мүсүрде сежде эден худайларыны ташлаң. Диңе Реббе гуллуk эдиң. ¹⁵Реббе гуллуk этмеги макул гөрмесеңиз, онда шу гүн киме гуллуk этжекдигиңизи сайлаң: сиз Евфрат дерясының аңырсындакы ата-бабаларыңызың гуллуk эден худайларына гуллуk этжекмисиңиз я-да хэзирки яшаян ериңиздэки аморларың худайларына? Эмма хожалыгым билен мен болса Реббе гуллуk этжекдириң». ¹⁶Соңра адамлар Ешува шейле жогап бердилер: «Биз хич вагт Реббе дөнүклик этмерис! Башга худайлар гуллуk этмек бизден даш болсун! ¹⁷Худайымыз Реббинң Өзи бизи ве ата-бабаларымызы Мүсүр гулчулыгыннан алып чыкды ве гөзүмиңиз алнында көп гудратлы ишлери этди. Бизиң йөрөп гечен бүтин ёлларымызда, эхли миллетлериң арасында Реб бизиң жанымызы аман саклады. ¹⁸Биз бу ере чозуш эденимизде,

Реб бу ерде яшаян эхли аморлары бизиң өңүмиңизден ковуп чыкарды. Шонуң үчин биз хем Реббе гуллуk этжекдириң, себэби Ол бизиң екетэк Худайымыздыр».

¹⁹Ешува халка: «Сиз Реббе гуллуk эдип билмерсиңиз, чүнки Ол мукаддес Худайдыр, Ол габанжан Худайдыр. Сизиң языкларыңызы я-да гүнэлериңизи багышламаз. ²⁰Эгер сиз Ребби терк эдип, кесеки худайлар гуллуk этсеңиз, онда Ол сизе өң көп ягшылыклар эден хем болса, сизден йүз өвүрер, нэлетлэп, сизи ёк эдип ташлар» дийди. ²¹Адамлар Ешува: «Ёк! Биз Реббе гуллуk эдерис!» дийдилер. ²²Соңра Ешува енде олар: «Реббе гуллуk этмеги сайлап аландыгыңыза сизиң өзүңиз хакыкы шаятсыңыз» дийди. Олар хем: «Хава, биз шаятдырыс!» дийип жогап бердилер.

²³Ешува халка йүзленип: «Инди өз араныздакы кесеки худайлары айрып ташлаң ве тутуш йүрегиңиз билен Ысрайылың Худайы Реббе тарап өврүлин» дийди. ²⁴Халк оңа: «Хава, биз Худайымыз Реббе гуллуk эдерис ве Онуң сөзүне боюн эгерис!» дийди. ²⁵Шейлеликде, Ешува шол гүн адамлар билен эхт баглашды ве Шекемде олар үчин парзлар ве дүзгүнлер чыкарды. ²⁶Ешува шейле хем бу сөзлери Худайың Канун китабына язды. Соңра ол эпет бир дашы алып, Реббин мукаддес ериндэки дуб агажының дүйбүнде гойды. ²⁷Ол эхли халка йүзленип: «Гөрйэңизми, шу даш бизиң үчин субутнама болар. Бу даш Реббинң бизе айдан эхли сөзлериңи эшитди. Эгер сиз Реббе дөнүклик эдэйсеңиз, бу даш сизе гаршы субутнама болар!» дийди.

Ешуваның ве Элгазаның өлүми

²⁸Соңра Ешува халкың херсини өз мүлк ерине иберди. ²⁹Шундан соң Реббин гулы Нун оглы Ешува йүз он яшап өлди. ³⁰Оны Гагаш дагының демиргазык тарапындакы Эфрайым даглыгында, өзүниң мүлк ери болан Тимнатсерахда жайладылар. ³¹Ешуваның яшан дөврүндө ысрайыл халкы Реббе гулдук этди. Ешувадан соң яшап, Реббин Ысрайыла эден әкли әгирт

ишлерини гөзи билен гөрен гаррыларың дөврүндө-де ысрайыл халкы Реббе гулдук этди. ³²Ысрайыллар Юсубың жеседини Мүсүрдөн чыкарып, Шекеме гетирипдилер. Олар оны Шекемиң какасы Хаморың огулларындан Якубың йүз күмүш теңнә сатын алан еринде жайладылар. Ол ер Юсубың несиллериниң мүлк ери болуп галды. ³³Харуның оглы Элгазар хем өлди, оны Эфрайым даглыгында, өз оглы Пинехасың Гибга галасында жайладылар.

